

MASTEROPPGAVE

Emnekode:
BE361E

Navn på kandidat:
Rune Engen

Potensialet i Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommuner som benytter seg av den?

Dato: 30.11.2016

Totalt antall sider: 67

Abstract

This task is the completion of a two and a half year-long study at Nord University. The years that I have put behind me has been very educational. I have been fortunate to have been allowed to participate in the first batch of MBA in Technology Management at the University Nord. I have had the opportunity to immerse myself in a wide range of subjects and exciting topics. The program has given me a good position to take on new and challenging tasks in the coming years.

A big thanks to my supervisor, Are Severin Ingulfsvann, that has done so that I could get through this task.

My task is the Municipalities that have Eco lighthouse certified departments, and see why there are so few departments that are certified by Eco lighthouse model. Have certified Rana Kommune's IKT - department to become Eco Lighthouse. We got help from a student from Nord Universitet who studied environmental management. In a training purposes she got to be our consultant to Eco lighthouse, and that we could use her services for free. North University has trained advisers for Eco lighthouse for years.

I have written in Gantt - chart that I should be finished with the task and get it delivered to summer 2016. This was slightly delayed when I had approval from the Data Protection Officer. This approval I received during May this year, although the municipality is a public company so I must have this approval before I can publish this as we have talked about in an interview. There was not time to do some research before your holiday. Began and provide informants in late August. I sent it to three municipalities that it stood in the way my thesis. I did not reply from anyone. Roused and I finally got in touch with Bodø Kommune by Environment Superintendent. He told me that there are 3 municipalities that are certified and there is more time, but when I started on this task was only 3 municipalities were certified. During autumn 2016, there has been some new criteria, these criteria will be a lot easier for municipalities and companies and enforce. I have made a conclusion from the old criteria for Eco Lighthouse and it is one of the discoveries I have made is that it is too diligently for municipalities and initiate with such certification. I have attached an appendix stating that IKT - department in Rana Kommune authorized to be Eco lighthouse.

Forord

Denne oppgaven er avslutningen på et to og et halvt år langt studie ved Nord universitet. Årene som jeg har lagt bak meg har vært veldig lærerike. Jeg har vært heldig som har fått lov til å delta i det første kullet med MBA i teknologiledelse på Universitetet Nord. Jeg har fått muligheten til å fordype meg i en lang rekke fag og spennende emner. Studiet har gitt meg gode forutsetninger for å påta meg nye og utfordrende arbeidsoppgaver i årene som kommer.

En stor takk til min veileder, Are Severin Ingulfsvann som har gjort det til at jeg kunne komme gjennom denne oppgaven.

Min oppgave er om Kommuner som har Miljøfyrtårnsertifiserte avdelinger, å se på hvorfor det er så få avdelinger som er sertifisert etter Miljøfyrtårn modellen. Har sertifisert Rana Kommune sin IKT - avdeling til å bli Miljøfyrtårn. Vi fikk hjelp i fra en student i fra Nord universitet som studerte miljøledelse. I et opplæringsøyemed fikk hun da være vår konsulent til Miljøfyrtårn, og at vi kunne benytte hennes tjenester gratis. Nord universitet har utdannet konsulenter for Miljøfyrtårn i en årrekke.

Jeg har skrevet i gantt – diagrammet at jeg skulle være ferdig med oppgaven og få den innlevert til sommeren 2016. Dette ble litt utsatt da jeg ikke hadde godkjenning i fra Personvernombudet. Denne godkjennelsen fikk jeg i løpet av Mai dette år, selv om kommunen er en offentlig bedrift så må jeg ha denne godkjennelsen før jeg kan publisere dette som vi har snakket om på et intervju. Det ble ikke tid til å gjøre noen undersøkelser før ferien. Begynte og skaffe til veie informanter i slutten av August. Jeg sendte da til 3 kommuner som det stod i metodeoppgaven min. Jeg fikk ikke svar i fra noen. Purret på og jeg fikk endelig kontakt med Bodø Kommune ved Miljøvernsjefen. Han fortalte meg at det er 3 kommuner til som er sertifiserte og det er flere på gang, men da jeg begynte på denne oppgaven var det kun 3 kommuner som hadde sertifiserte virksomheter. I løpet av høsten 2016 har det derimot kommet noen nye kriterier, disse kriteriene vil være en del enklere for kommuner og bedrifter og håndheve. Jeg har laget en konklusjon ut fra de gamle kriteriene til Miljøfyrtårn og det er et av de funnene som jeg har gjort er at det er for arbeidsomt for kommunene og sette i gang med en slik sertifisering. Jeg har lagt ved et vedlegg hvor det står at IKT – avdelingen i Rana Kommune er godkjent til å være Miljøfyrtårn.

Sammendrag

Miljøfyrtårn er Norges mest brukte sertifikat til å dokumentere en miljøinnsats og vise samfunnsansvar. En avdeling eller virksomhet som er sertifisert til Miljøfyrtårn, arbeider systematisk med miljøtiltak i hverdagen. En bedrift eller avdeling innenfor kommunal sektor som ønsker å bli Miljøfyrtårn må innfri noen krav. Det første kravet er at det må innfri «Krav til alle bransjer» og i tillegg må det innfris krav som er spesifikk for hver bransje. Dette var kravene før sommerferien 2016. Nå er det kommet et nytt krav som heter 00 - felles kriterier, hvis du i tillegg leier lokaler har du et nytt krav som heter 00L – Leietaker. Du vil da få tildelt et sertifikat med uavhengig vurdering som står at virksomheten eller avdelingen er sertifisert etter gjeldende standarder. Dette er et anerkjent sertifikat som er godkjent av myndighetene ved et offentlig innkjøp. Miljøfyrtårn er et miljøledelsessystem og det har gjennomført en miljøanalyse ved sine bransjekrav. Dessuten så er arbeidsmiljøet også et viktig temaområde til ordningen av Miljøfyrtårn.

Potensialet i Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommuner som benytter seg av den?

Jeg har avgrenset oppgaven min til Nordland fylke. Nordland fylke består av 44 kommuner og 7 kommuner har sertifiserte avdelinger. Dette er et fenomen som går igjen i de andre landsdelene også. Miljøfyrtårn er et miljøledelses system hvor det er utført en miljøanalyse ved sine bransjekrav. Uavhengig av hvor vi er på kloden så vil utslippsreducerende tiltak gi resultater, og derfor er det viktig at vi reduserer egne utslipp i 2016.

Besvarelsen av oppgaven vil være i form av små N - Studier. Datainnsamlingen har vært gjennomført etter en kvalitativ metode med dybdeintervjuer i kommunene som er sertifisert etter modellen. Intervjuene er gjennomført med en som har vært med på å få denne aktuelle virksomheten sertifisert.

Figuroversikt

<i>Fig. 1; Synergier i et Miljøledelsessystem</i>	12
<i>Fig. 2; Gangen i en undersøkelse</i>	25
<i>Fig. 3; Ulike undersøkelsestyper</i>	27
<i>Fig. 4; Dimensjoner etter 4 idealtypiske design</i>	28
<i>Fig. 5; Kvalitativ og kvantitativ metode som ytterpunkter på en skala</i>	29
<i>Fig. 6; Grader av strukturering av et intervju</i>	31
<i>Fig. 7; Faser i undersøkelsesprosessen</i>	37
<i>Fig. 8; Gantt – diagram</i>	38

Innholdsfortegnelse

Abstract	i
Forord	ii
Sammendrag	iii
Figuroversikt	iv
Innholdsfortegnelse	v
1. Innledning.....	1
1.1. Bakgrunn og aktualisering	1
1.2. Valg av tema	3
1.3. Avgrensning.....	4
1.4. Problemstilling.....	5
1.5. Oppgavens struktur.....	5
2. Miljøfyrtårn sertifiserte kommuner i Nordland.....	6
2.1. Bodø Kommune.....	6
2.2. Vestvågøy Kommune	7
2.3. Vefsn Kommune.....	7
2.4. Hamarøy Kommune	7
2.5. Beiarn Kommune.....	8
2.6. Saltdal Kommune	8
2.7. Rana Kommune	9
3. Teori og litteratur	9
3.1. Klimautfordringer	10
3.2. Bakgrunn for miljøledelse	10
3.4. Kort om andre forskjellige miljøledelsessystem	11
3.4.1. Grønt flagg	12
3.4.2. EMAS	13
3.5. Miljømerking av produkter.....	13
3.5.1. Svanemerket.....	14
3.5.2. Ø – Merket	14
3.6. Miljøfyrtårn og sertifiseringsprosessen	14
3.7. Litt om bransjekravene	15
3.8. Sertifiseringsmodeller.....	16
3.8.1. Enkeltstående virksomheter	16

3.8.2.	Hovedkontormodellen.....	16
3.8.3.	Hvorfor skal en virksomhet innenfor en kommune sertifisere seg?	17
3.9.	Virkninger av Miljøfyrtårn i privat sektor	17
3.10.	Samfunnsansvar	18
3.11.	Motivasjonsteori	19
3.12.	Forventningsteori	19
3.13.	Miljøfyrtårn og Lean.....	20
3.14.	Kommuneøkonomi	21
3.14.1.	Rana Kommune sparte flere millioner på avfallsauksjon	22
3.14.2.	Nekter og motta Miljødiplom.....	22
4.	Metode.....	23
4.1.	Valg av metode	23
4.2.	Valg av forskningsdesign	25
4.3.	Kvalitativ eller kvantitativ tilnærming som metode	28
4.4.	Dybdeintervju	30
4.5.	Fordeler og ulemper med et dybdeintervju.....	31
4.6.	Gjennomføre et dybdeintervju.....	32
4.7.	Hvordan analysere data	33
4.8.	Oppgavens troverdighet.....	34
4.9.	Gantt - diagram.....	38
4.10.	Oppsummering.....	39
5.	Empiri.....	39
5.1.	Små N – studie Bodø Kommune	40
5.2.	Små N – studie Vestvågøy.....	42
5.3.	Små N – studie Hamarøy Kommune	44
5.4.	Små N – studie Rana Kommune.....	46
6.	Relabilitet	48
7.	Drøfting av mine forskningsspørsmål	49
8.	Konklusjon	52
	Litteraturliste	53
	Vedlegg	57

1. Innledning

Miljøfyrtårn er Norges mest brukte sertifikat til å dokumentere en miljøinnsats og vise samfunnsansvar. En forutsetning for å få sertifiserte bedrifter innen en kommune er at kommunen er en Miljøfyrtårn kommune, eller at kommune har inngått et samarbeid med andre nabokommuner. Dette må politisk besluttes med et politisk vedtak. En avdeling innenfor kommunen eller virksomhet i en kommune som er sertifisert til Miljøfyrtårn, arbeider systematisk med miljøtiltak i hverdagen. En bedrift eller avdeling innenfor kommunal sektor som ønsker å bli Miljøfyrtårn må innfri noen krav. Det første kravet er at det må innfri «Krav til alle bransjer» og i tillegg må det innfris krav som er spesifikk for hver bransje. Dette var krav som gjaldt før sommerferien 2016, det er kommet nye kriterier etter ferien 2016 og disse er 00 – felles kriterier. Hvis du leier lokaler vil du få et kriterie til som heter 00L – leietaker. Du vil da få tildelt et sertifikat med uavhengig vurdering som står at virksomheten eller avdelingen er sertifisert etter gjeldende standarder. Dette er et anerkjent sertifikat som er godkjent av myndighetene ved et offentlig innkjøp. Miljøfyrtårn er et miljøledelsessystem og det har gjennomført en miljøanalyse ved sine bransjekrav. Dessuten så er arbeidsmiljøet også et viktig temaområde til ordningen av Miljøfyrtårn.

1.1. Bakgrunn og aktualisering

Den 4. November 2016 trådte Parisavtalen i kraft, denne avtalen gjelder for alle land. Alle land skal lage en plan på hvordan de nasjonalt skal kutte i klimagassutslipp. Dette målet skal hvert femte år fornyes, og første gang det skal fornyes er 2020. Hver gang dette fornyes skal det være mere ambisiøst enn forrige gang. Alle land skal være med og rapportere hvordan det går med utslippskuttene hvert femte år i fra 2023. Her er det viktig at utslippene blir redusert, og det er viktig at vi reduserer utslippene lokalt. Nasjonalt i Norge har regjeringen satt seg noen mål angående miljøledelsessystemer.

Her er et utdrag av regjeringens Stortingsmelding 21 (2011 – 2012) om offentlig innsats på klima når det gjelder kommunal sektor:

«10.3 Kommunal Sektor

10.3.2 Eksisterende virkemidler

Kommunene kan innføre tredjepartsertifiserte miljøledelsessystemer som Miljøfyrtårn og ISO 14001 eller et enkelt system for miljøledelse hvor innkjøp, energi, transport og avfall er prioriterte områder, jf. Grønn stat. Innføring av miljøledelsessystemer i kommunale virksomheter er et godt tiltak for å kunne arbeide systematisk for å redusere klimagassutslippene fra innkjøp og driften av virksomhetene og gir ledelsen et godt verktøy for å følge opp miljøarbeidet. Kommunene kan gjennom sin rolle som rådgiver, foregangsmodell og pådriver påvirke befolkningen og lokalt næringsliv, og deres forbruk og atferd» (Regjeringen 2011 -12)

I den samme stortingsmelding står det blant annet. at det offentlige sitter i en nøkkelposisjon, det er den største arbeidsgiveren og den største forbrukeren. I kommunal sektor er det om lag 462000 sysselsatte. I kommunal sektor kjøpes det inn varer og tjenester for ca. 150 milliarder kroner årlig. Innkjøp i offentlig sektor er på ca. 16 % av brutto nasjonalprodukt (dette var foreløpige tall i fra SSB 2012)

Slik som det står i stortingsmeldinga er dette en frivillig ordning. Ettersom klimaendringer er vår tids største utfordring er behovet for synlige virkemidler i klimapolitikken voksende. Kommuner som er registrert som Miljøfyrtårn – kommune burde ha minst en eller flere sertifiserte virksomheter. Dette fordi de hadde vært en foregangsmodell for Miljøfyrtårn innenfor den aktuelle kommunen. Gran Kommune i Oppland fylke er en slik kommune, de har satt i gang en rekke muligheter og tiltak og de motiverer andre innenfor kommunen slik som næringslivet, lokalbefolkningen og organisasjoner. Kommunen stimuleres til å ta mere miljøvennlige valg slik at forbrukerne blir mere bevisste sine valg. Innbyggerne vil få signaleffekter, og dem er viktige både for egne innbyggere og omverden i seg selv.

Må det et krav til i fra Myndighetene for at kommunal sektor skal innføre tredjeparts systemer innenfor miljøledelse, slik som Miljøfyrtårn, Emas og ISO 14001?

I Norge er det pr. 1. september 2016 registrert over 5000 bedrifter eller virksomheter i kommuner som er sertifisert som Miljøfyrtårn. Miljøfyrtårn er et sertifikat som dokumenterer en miljøinnsats. Innenfor Kommunal sektor kan selvstendige avdelinger

sertifisere seg, de blir heretter kalt virksomhet innenfor en kommune etter de nye kravene i fra Miljøfyrtårn. I kommunal sektor i Nord – Norge er det 42 virksomheter fordelt over 12 kommuner som er sertifiserte. Pr. 1. september 2016 har vi 428 kommuner i Norge og i Nord – Norge er det 87 kommuner.

Rana Kommune har siden 2005 gjort Miljøfyrtårn sertifiseringer, og det er i dag kun 24 bedrifter i Rana Kommune som er sertifisert. Det er ingen virksomheter innenfor kommunal sektor som er sertifisert. Bare i Rana Kommune er det 17 skoler og 13 kommunale barnehager pluss en god del andre virksomheter som ikke er sertifisert. Slik at potensialet bare for Rana Kommune bør være på godt over 37 virksomheter. Hvis Rana Kommune sammenligner seg med Bodø, så var Bodø senere ute. De begynte i 2010, og de har 7 virksomheter innenfor kommunen som er sertifiserte, det er i tillegg en større by og har flere virksomheter som kan bli sertifiserte.

Hvorfor har det seg at det er så få kommuner generelt som har sertifisert seg, når det kvantitative antallet av virksomheter som kan sertifisere seg er mye større?

I loven om offentlige anskaffelser skal kommuner av den enkelte anskaffelse, ta hensyn universal utforming, miljømessige konsekvenser og livssyklus kostnader av anskaffelsen. Klima og Energi er prioriterte områder når det gjelder miljø og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser.

Hvorfor er dette prioritert når kommunene ikke selv sertifiserer seg?

Jeg vil som følge av denne oppgaven parallelt sertifisere Rana Kommunes IKT – avdeling som Miljøfyrtårn. Og som en Spin – Off av dette igjen prøve å få flere virksomheter i Rana Kommune til og sertifiserte seg.

1.2. Valg av tema

Gjennom mitt MBA studie fattet jeg raskt en tilnærming til faget som het bærekraftig innovasjon. Det var veldig gode diskusjoner i dette faget og Miljøfyrtårn sertifiseringen ble tatt opp som et tema. Jeg bestemte meg allerede da at jeg skulle forsøke å se litt

nærmere på denne sertifisering, og kanskje velge dette i en kommende masteroppgave.

Jeg har lagt merke til ut at virksomheter i kommuner i Norge har et veldig stort potensiale for å kunne sertifisere seg, og at det er veldig få virksomheter i kommunene som benytter seg av å bli sertifisert til Miljøfyrtårn. Det koster litt og få en avdeling i en kommune sertifisert, og hvorfor skal det betales mange penger til en slik sertifisering når en kommune ikke har råd til blyanter og viskelær til de minste.

Det står bla. i stortingsmelding 21 (2011 – 2012):

«Kommunene kan innføre tredjepartsertifiserte miljøledelsessystemer».

Her står det «Kan», burde det ha stått må eller skal for at kommunene skal innføre Miljøledelsessystemer.

Dette motiverer meg til å se på hvorfor det er slik at Miljøfyrtårnsertifiseringen Miljøfyrtårn blir så lite brukt i kommunal sektor.

1.3. Avgrensning

Min oppgave var å se på hvorfor det er så få kommuner i Norge som ikke sertifiserer seg til Miljøfyrtårn når potensialet er så stort. Når jeg begynte å jobbe med oppgaven, fant jeg fort ut at å undersøke alle kommunene i Norge var alt for krevende.

I en slik masteroppgave som jeg har valgt å gjøre alene, vil jeg ikke få tid til å undersøke alle kommunene i Norge. Har derfor bestemt meg for å gjøre en avgrensning til Nordland Fylke. Her er det 44 kommuner og 7 av disse har sertifisert virksomheter innenfor Miljøfyrtårn. Jeg har derfor valgt ut 4 kommuner som caser innenfor dette temaet.

1.4. Problemstilling

Jeg har valgt et tema som har fulgt til et problem, og derav har jeg funnet en problemstilling. Min problemstilling vil gi oss et svar på om hvorfor en kommune velger og sertifisere seg til å bli Miljøfyrtårn, og hvorfor det er så lite virksomheter i en kommune som sertifiserer seg. Er dette bare et gedigent pengesluk, eller har det virkelig noe for seg å sertifisere virksomheter i en kommune?

Problemstilling:

Den tentative problemstillingen er: «Potensialet i Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommuner som benytter seg av den?»

Forskningsspørsmål:

- Hvorfor har det seg at det er så lite kommuner generelt som har sertifisert seg, når det er et slikt enormt potensiale?
- Hvorfor er det en prioritert i offentlige anskaffelser at kontraktspartner er sertifisert når kommunene ikke selv sertifiserer seg?
- Hvordan påvirker kommunens økonomi valget med at virksomheter innenfor kommunal sektor ikke sertifiserer seg?
- Må det et krav til i fra Myndighetene for at kommunal sektor skal innføre tredjeparts systemer innenfor miljøledelse, slik som Miljøfyrtårn og ISO 14001?

1.5. Oppgavens struktur

Oppgaven er delt inn i 8 kapitler som skal belyse min problemstilling. «Potensialet i Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommuner som benytter seg av den»

- Kapittel 1 har jeg brukt til å beskrive aktualisering og forskningsspørsmålene mine
- Kapittel 2 brukes til å beskrive kommuner i Nordland med Miljøfyrtårnsertifisering.
- Kapittel 3 tar for seg teori og litteratur

- Kapittel 4 tar for seg valgt metode for å kunne gjennomføre min forskning
- Kapittel 5 er empiri, hvor funnene mine er delt opp for hver av de 4 små-N case kommunene.
- Kapittel 6 er min relabilitet
- Kapittel 7 er min drøfting av forskningsspørsmålene
- Kapittel 8 er min konklusjon som er basert på besvarelsen av problemstillingen min.

2. Miljøfyrtårn sertifiserte kommuner i Nordland

For at jeg skal forstå hvorfor en kommune velger å få sertifiserte virksomheter og hvorfor det er så få kommuner som benytter seg av dem, har jeg valgt ut 4 kommuner i Nordland fylke som har sertifiserte virksomheter. Disse er Bodø, Vestvågøy, Hamarøy og Rana kommune. Disse kommunene ligger svært langt unna hverandre geografisk. I det siste har det blitt 3 kommuner til i Nordland som har fått virksomheter sertifiserte.

2.1. Bodø Kommune

Bodø kommune er fylkets hovedstaden i Nordland, det er totalt 50488 innbyggere i kommunen pr. 31. Mars 2016. Bodø er den største byen i Nordland målt etter innbyggere. Blant de største arbeidsplassene i Bodø finner vi Nordland Fylkeskommune, Nordlandssykehuset og Universitetet i Nordland. Bodø er også Nord – Norges nest største by, og den har utviklet seg til å bli et service-, administrasjons-, handels-, utdanning og kommunikasjonssenter. Dette har gjort seg utslag i kommunen ved at dette preger sysselsettingen derav 86% av arbeidsplassene tilhører tertiærnæringene (Servicenæringene) mot 75% i Nordland. Bodø kommune har ca. 3500 ansatte fordelt over 5 avdelinger. Bodø Kommune har hatt virksomheter som er sertifiserte siden 21.05.2010. Det er Samfunnskontoret, Servicetorget og Rådhuset som er sertifiserte pluss noen kommunale foretak, disse er Nodlandshallen, Bodø havn, Bodø Energi og Turistinformasjonen. Her er potensialet for å få sertifiserte virksomheter i Kommunen mye større.

2.2. Vestvågøy Kommune

Vestvågøy er en kommune som ligger i Lofoten, den har totalt 11198 innbyggere pr. 31 Mars 2016. Kommunesenteret er Leknes By. Vestvågøy er den mest folkerike kommunen i Lofoten. En av de største arbeidsgiverne er Nordlandssykehuset i Lofoten, dette ligger i Gravdal. Ellers har Vestvågøy veldig mange sjarmerende fiskevær. Kommunen har en relativt moderne kystflåte og landets største trållerederi som ligger i Stamsund. Dette har medført store sesongvarigheter i sysselsettingen fordi kommunen har en rekke fiskebruk og mange av disse brukes bare i lofotsesongen. Vestvågøy har et av de største jordbruksarealer i Nordland, det meste av arealene nyttes til grasproduksjon og beiteland. I 2015 var næringen varehandel/serverings- og overnattingsvirksomheten omfattet ca. 15% av Vestvågøys arbeidsplasser. Noe som har gjort at turismen er blitt svært viktig for kommunen. Vestvågøy Kommune har ca. 1000 ansatte fordelt over 4 avdelinger, i tillegg har dem et kommunalt foretak. Det er Rådhuset i Vestvågøy og Vestvågøy sykehjem som er sertifisert. Det kommunale foretaket er Vestvågøy Eiendomsdrift KF. De begynte å sertifisere seg 25.09.2014. Her er det også mange virksomheter som kan bli sertifiserte i kommunen.

2.3. Vefsn Kommune

Vefsn kommune er en kommune midt på Helgeland. Det er totalt 13427 innbyggere i Vefsn kommune pr. 31. Mars 2016. De fleste innbyggerne bor i Mosjøen som også er kommunens administrasjonssenter. Vefsn kommune har utviklet seg til å bli en industrikommune. Hjørnestensbedriften er Alcoa med ca. 49% av kommunens sysselsetting (2013). Det ligger for øvrig en landbruksskole øst for Mosjøen og en folkehøyskole ved Mjåvatn. Vefsn Kommune har ca. 1000 årsverk fordelt over 5 avdelinger. Vefsn Kommune har Rådhuset sertifisert som Miljøfyrtårn, og det har vært sertifisert siden 26.06.2002. Her er det også mange virksomheter som kan sertifisere seg innenfor kommunen.

2.4. Hamarøy Kommune

Hamarøy ble i 1837 opprettet som egen kommune. Hamarøy grenser til Steigen og Sørfold i sørvest, og til Tysfjord i nordøst. Tidligere var det jordbruk og fiske som

dominerte i kombinasjon. Men etter 1990 er offentlig og privat tjenesteyting de viktigste næringsveier. Turistnæringen er også en viktig kilde for Hamarøy, i 2014 hadde hele 17 % av Hamarøys arbeidsplasser tilknytning til dette. Hamarøy har en visjon og den er som følgende:

«Æventyrlandet. Hamarøy kommune skal være et samfunn i utvikling - basert på opplevelse, fellesskap og trivsel»

Folketallet i Hamarøy har siden krigen hatt tilbakegang, og i 2016 lå det på 1824 innbyggere. Hamarøy er en Miljøfyrtårnkommune og det er kommunehuset i Opeid som har blitt sertifisert etter midler som Bodø kommune har fått på plass. De er nettopp blitt sertifiserte, de ble sertifiserte 25.04.2016. De har 5 avdelinger med ca. 200 ansatte. Det er også potensial for flere virksomheter innenfor kommunen sertifiserte.

2.5. Beiarn Kommune

Beiarn Kommune ligger mellom Saltdal i sør og Bodø i Nord. Det er totalt 1034 innbyggere pr 31. Mars 2016. Folketallet har gått tilbake siden krigen, særlig i 1950 årene. Kommunen dyrker bær, poteter og grønnsaker. Dette har tatt seg opp de seneste årene, mens melkeprodukter er viktige salgsprodukter. Det drives fiske i Beiarelva, i 2014 ble det tatt hele 2652 kg laks. Det ble til sammenligning tatt flere fangster i Ranelva og i Saltdalselva. Beiarn kommune er en Miljøfyrtårnkommune. Met det er kun en skole i Beiarn Kommune som er sertifisert og den er nettopp blitt sertifisert. Det er Trones Skole som er blitt sertifisert. Den sertifiserte seg 22.06.2016. Potensialet er her også mye større for å få sertifisert virksomheter i kommunen. De har 5 avdelinger med ca. 200 ansatte i Beiarn Kommune.

2.6. Saltdal Kommune

Saltdal Kommune ligger mellom Rana i Sør og Fauske i Nord. Det er totalt 4700 innbyggere pr. 31.mars 2016. Kommunen ligger i omkring Saltdalsfjorden med innerste del av Skjerstadvfjorden og Saltdalen med Saltdalselva innenfor. Saltdal har siden 1873 vært egen kommune. Kommunen har som den eneste hatt uendrede grenser. Kommunen har hatt moderat vekst siden krigen. Rognan er kommunens eneste tettsted. Kommunen er en Miljøfyrtårnkommune og det er Rådhuset i Saltdal som den eneste

avdelingen er nettopp blitt sertifisert. Denne er sertifisert etter midler som Bodø Kommune har fått på plass og de sertifiserte seg 03.05.2016. Det er ca. 500 ansatte fordelt over 5 avdelinger. Det er også her flere potensielle virksomheter som kan sertifisere seg..

2.7. Rana Kommune

Rana Kommune er også tatt med fordi jeg har vært med på å få sertifisert IKT – Avdelingen til Miljøfyrtårn. Dette var da den første virksomheten som er sertifisert til Miljøfyrtårn innenfor Rana Kommune. IKT – Avdelingen ble sertifisert den. 14.11.2016. Rana Kommune er den største kommunen på Helgeland. Det er totalt 26039 innbyggere i Rana Kommune (pr. 31. mars 2016) og den er landets 4. største i utstrekning. Kommunen er rik på jernmalm og mineraler. Administrasjonssentrum er Mo i Rana og det ligger helt innerst i Ranfjorden. Rana Kommune er en Miljøfyrtårnkommune, men har ikke valgt og få noen avdelinger sertifisert i kommunen før nå. Rana Kommune har også et kommunalt foretak, og det er Rana Havn KF. Rana Kommune har ca. 2300 ansatte fordelt over 6 avdelinger.

3. Teori og litteratur

Teori blir beskrevet i vitenskapen som en testet antagelse av virkeligheten, det regnes som forklaring på en sammenheng eller et fenomen i naturen. Før det kan kalles en teori er hypotesen testet for å kunne si om den gir et falsk bilde av virkeligheten. Vitenskap er det å komme frem til ny kunnskap og nye ideer på en slik måte at man kan konfrontere virkeligheten systematisk. Målet er å komme frem til sanne og utsagn som kan testes.

Jeg har valgt å rette forskningsspørsmålene mine til kommuner i Nordland som har Miljøfyrtårn sertifiserte virksomheter. Siden det er så få kommuner som er Miljøfyrtårn sertifisert finnes det lite litteratur som omhandler Miljøfyrtårn i mot kommunal sektor. Jeg må få tak i det som er skrevet om Miljøfyrtårn i mot kommunal sektor. Dette vil da gi seg utslag i en induktiv datainnsamling fordi jeg har begrenset med mulighet til å sammenligne dataene med andre. Halvorsen (1987) mener at med induktiv er at forsøke å tilnærme seg forutsetningsløst og med vage antagelser en virkelighet man ikke kjenner.

Det er få som er i tvil om at det må skje endringer i miljøet og veldig mange krever at endringene må skje veldig fort. Vi kjenner til sammenhengen mellom våre aktiviteter og vårt forbruk og innvirkningen på miljøet. Hvor lenge jorda kan tåle dagens aktiviteter er vanskelig å forutsi, men alle er enige at vi ikke kan la tiltakene vente på seg. Da vil det ta enda lengre tid til å bremse utviklingen. Miljøkrisen er en global utfordring og krever derfor en global løsning. FN har satt miljøkrisen på den internasjonale dagsorden og tilrettelegger derfor veldig mye av dette arbeidet internasjonalt. Mange land jobber internt for å takle miljøutfordringer og ved å få kommuner i Norge til å innføre 3. parts miljøsertifiseringer er vi derfor kommet et stykke på vei.

3.1. Klimautfordringer

Klima er definert som gjennomsnittsværet over en viss periode og det finnes veldig mye dokumentasjon på at den globale temperaturen er på vei mot 1.8 – 4 grader høyere innen år 2100, da kommer i tillegg økningen på 0,8 grader som allerede har skjedd. Det vil bli mere ekstremvær (flom, tørke etc.), det er sannsynliggjort at det er en innvirkning som er en følge av temperaturøkning. Fattige i utviklingsland har ikke ressurser til å håndtere slike konsekvenser som flom, orkan og tørke og det de som er mest sårbare. Vi har i 2015 opplevd det varmeste året i verden siden vi begynte med måling. Det har også her vært en god del mengder med flom og uvær de seneste årene. Her i Nord – Norge har vi i begynnelsen av februar 2015 opplevd ekstremværet Ole, som forårsaket veldig mye ødeleggelse. Effekten av utslippsreducerende tiltak vil være uavhengig av hvor de gjøres i fattige og i rike land og de gir resultater. Det er derfor viktig at vi reduserer egne utslipp i Norge.

3.2. Bakgrunn for miljøledelse

Fra 1960 er befolkningen fordoblet, og den økonomiske aktiviteten er mer 7 doblett i tidsrommet 1950 – 2000. Vi har en klode og vi forbruker 1.5 kloder. Et miljøledelsessystem skal sørge for at de negative konsekvensene blir minst mulig.

I 2016 handler det om å ta miljøhensyn i driften av en kommune, enten via avfallshåndtering, transport, innkjøp og energibruk osv. Ved å endre driften i en miljøvennlig retning kan kommunale virksomheter være en viktig drivkraft i

utviklingen mot et samfunn som ikke forringer miljø- og naturgrunnlaget for fremtidige generasjoner. Det kan også få økonomiske gevinster ved å ta miljøhensyn inn i driften. Eksempelvis bruke videokonferanser i stedet for møter/tjenestereiser. Bruke digitale hjelpemiddel i stedet for brev. Eks. epost.

3.3. Hva er et miljøledelsessystem

Et miljøledelsessystem sikrer at statlige etater, private eller offentlige begrenser deres negative påvirkning mens de fortsetter å kjøre effektivt. Dette får dem til å drive mest mulig miljøvennlig. Et miljøledelsessystem kan sertifiseres i henhold til ulike standarder. Gjennom dette forberedes virksomhetens egen drift og den sikrer at virksomheten tenker på miljø i alle ledd, alt fra innkjøp til avfallshåndtering. De fleste Miljøledelsessystemer følger en firetrinns prosess som refereres som «Plan, do, check, akt». Denne kalles for demingsirkelen, og den viser en kontinuerlig forbedring. I tillegg til at miljøledelsessystemer stiller krav til kontinuerlig forbedring, skal bedriften sette seg miljømål. (Dybvig, Ingebrigtsen, Jakobsen, Nystad, 2013)

Selv om en bedrift kan forvente en økning i fortjenesten i det lange løp, er det forbundet kostnader med dette. Men det vil tilføre en verdi til en organisasjon ved å gi bevis på miljøbevissthet, implementering og opplæring.

3.4. Kort om andre forskjellige miljøledelsessystemer

Vi kan finne synergier innenfor et miljøledelsessystem, enten systemet heter Grønt Flagg, EMAS, ISO14001 eller Miljøfyrtårn. Miljøsertifiseringssystemet som heter Miljøfyrtårn beskrives som hovedfokuset i besvarelsen. I tillegg kommer det en kortfattet beskrivelse av andre miljøledelsessystemer.

Fig. 1; Synergier i et Miljøledelsessystem

3.4.1. Grønt flagg

Grønt flagg er en miljøsertifiseringsordning for barnehager, grunnskoler, videregående skoler og folkehøgskoler. Denne miljøsertifiseringen er en internasjonal ordning. Dette er en «light» utgave av Miljøfyrtårn, men denne sertifiseringsordning kan være en effektiv drivkraft i en miljøundervisning på en skole eller i en barnehage. Denne sertifiseringen har ikke noe om samfunnsansvar, selv om at du kan si at å lære opp barnet hvordan det skal resirkulere avfall burde ses på som samfunnsansvar.

Det er over 900 skoler og barnehager som deltar i Grønt Flagget programmet nasjonalt. Det er 7 skoler/barnehager som har fått denne sertifiseringen i Nordland Fylke. I Rana Kommune er det kun en barnehage som er sertifisert etter denne modellen. Var i kontakt med Bjørg Forseng ved Ytteren Miljøbarnehage, hun fortalte at barnehagen måtte ha et nytt prosjekt i året som omhandlet miljøet for å kunne fortsette å være Grønt Flagget. De fikk Kommunens Miljøvernpris i 2005, og det var etter dette at de fikk det grønne flagget. Hun synes det er givende og lære barna om miljøet, men hun syntes også at det var litt bortkastet. Når barna kom i skolepliktig alder, får dem ikke noe oppfølging om miljøet. Hun mente at det i 2015 skulle vært et eget fag i skolen som omhandlet noe om dette.

3.4.2. EMAS

EMAS er et komplett miljøledelses system. EMAS – ordningen er tilbud til statlige, fylkeskommunale, kommunale forvaltningsetater og foretak som ønsker å markedsføre at dem har satt seg programfestede mål for å ivareta miljøet i sin tjenesteyting og produksjon. Dette er en europeisk ordning som ble vedtatt av EU i juli 1993 og trådte i kraft i EU landene 1. januar 1995. Nasjonalt er dette ikke så stort, her er det pr. 20. juli 2016 bare 15 virksomheter som er registrert i følge Brønnøysundregistrene.

Bedrifter som innfører Emas skal gjøre følgende:

- Foreta en kartlegging av bedriftens miljøpåvirkninger
- Innføre et miljøstyringssystem
- Sikre at lover og regler på miljøsidan overholdes
- Sette seg mål i form av et miljøprogram
- Gjennomføre miljørevisjoner for å sikre at miljøstyringssystemet virker
- Iverksette tiltak for å oppnå kontinuerlige forbedringer på miljøsidan
- Mere åpenhet og informasjon til publikum ved å gi ut en miljøredegjørelse

3.4.3. ISO – 14001

ISO 14001 er den mest brukte standarden for miljøstyringssystem, denne ble utviklet på begynnelsen av 1990 tallet, og ble første gang revidert i 2004. Standarden spesifiserer et krav til miljøstyringssystem, dette muliggjør å formulere for en organisasjon en felles politikk og mål som tar hensyntar de lovbestemte krav og andre krav som organisasjonen pålegger seg. Standarden inneholder informasjon om vesentlige miljøaspekter, men den spesifiserer ikke bestemte kriterier for miljøpresentasjon.

3.5. Miljømerking av produkter

Man ser en tydelig dreining av miljøpolitikken mot en mer produktorientert virkemiddelpolitisk både på nasjonalt og internasjonalt nivå. Dette vil da stilles krav til

hele livsløpet i et produkts miljøpåvirkning. Konsumenter som ønsker og vite noe om et produkts miljøegenskaper vil miljømerking ha stor betydning. Skal nå gi noen eksempler på produktmerking.

3.5.1. Svanemerket

I 1988 kom Brundtland kommisjonen med sin rapport angående miljøet. Svanemerket ble derfor laget for å følge opp denne rapporten, og det ble opprettet av Nordisk ministerråd i 1989. Dette merket er for det meste produktspesifikt, og for å få dette merket må virksomheten dokumentere at det tilfredsstiller miljøkravene for den enkelte produktgruppen. Et viktig mål til Svanemerket er å bidra til at det blir produsert varer og tjenester på en mere miljøtilpasset måte. Svanemerket er en del av den offentlige verktøykassa som gjør det mere lettvent og velge miljøvennlige produkter, redusere miljøskader og for å stimulere til vekst og grønn innovasjon i næringslivet.

3.5.2. Ø – Merket

Ø – Merket betyr at en vare er produsert i henhold til regelverk for økologisk produksjon. Du finner merket på alle som produserer økologiske matvarer. Dette er merke som Debio kontrollerer og de godkjenner bærekraftige produksjoner i Norge. Tilsynet er basert på en avtale med Mattilsynet. Denne kontrollen omfatter både gårdsbruk, pakkerier, omsetningsledd, videreforedlingsbedrifter og importører. Det er ca. 2800 gårdsbruk i Norge som er kontrollert av Debio. Debio ble opprettet i 1986.

3.6. Miljøfyrtårn og sertifiseringsprosessen

Når en virksomhet vil bli Miljøfyrtårn sertifisert, må den tilfredsstille noen relevante bransjekrav. Dette gjøres ved at det kommer inn en godkjent Miljøfyrtårnkonsulent. Konsulenten rettleder virksomheten, eller avdelingen innenfor en kommune gjennom arbeidet med sertifiseringen. Konsulenten hjelper også til med å finne gode og konkrete løsninger. Når dette arbeidet er fullført skal rapport sendes til en uavhengig sertifisør. Sertifisøren er vanligvis tilknyttet kommunen som virksomheten ligger i. Når det gjelder kommunale virksomheter har sertifisøren ikke lov til å sertifisere egne

virksomheter innenfor samme kommune, slik at der må de bruke en sertifisør i fra en annen kommune. De som er sertifiserte leverer inn en årlig miljørapport til Miljøfyrtårn. De må også re sertifiseres hvert 3. år.

Miljøfyrtårn har følgende bransjekrav:

- Arbeidsmiljø
- Helse, Miljø og Sikkerhet
- Innkjøp
- Energibruk
- Transport
- Avfalls og utslippshåndtering
- Miljøstyring og miljørapportering

3.7. Litt om bransjekravene

Stiftelsen Miljøfyrtårn mener at det skal gjennomføres vernerunde minst en gang i året, de sier også at det skal være medarbeidersamtaler for at arbeidstakeren skal være i dialog om arbeidsmiljøet sammen med arbeidsgiveren. Hvis en bedrift har mere enn 30 ansatte skal det også føres medarbeidertilfredsundersøkelse. Denne informasjonen skal sammenfattes i en HMS – rapport. Videre skal virksomheten gjennomgå og vurdere tiltak i Miljøfyrtårnets idebank for arbeidsmiljø.

Under innkjøp skal det stilles relevante miljøkriterier til alle vesentlige innkjøp av varer og tjenester. Dette gjøres best ved å ta i bruk Miljøfyrtårnets innkjøpsrutine «Rutine ved innkjøp», eller tilsvarende og den samme informasjonen integreres i våre egne innkjøpssystemer. Denne rutinen skal være forankret, og den skal være tatt i bruk blant alle som bestiller vare og tjenester. Ved inngåelse av nye sentrale rammeavtaler/ innkjøpsavtaler som gjelder av varighet over flere år, skal det vurderes å ta inn i kontrakten et krav til at leverandøren innen et til to år skal være Miljøsertifisert etter en av de offisielle tredjeparts Miljøsertifiseringsordningene. (Miljøfyrtårn, ISO – 14001, EMAS eller lignende. Virksomheten har også plikt til å påvirke sine mest sentrale leverandører til å miljø sertifisere seg gjennom en av samme ordningene. Virksomheten skal også ha en oversikt over tredjeparts miljø sertifiserte leverandører, og dette skal

integreres i virksomhetens egne innkjøpssystemer. Dette skal da kartlegges minst en gang i året, og denne skal inneholde en oversikt over: De vesentligste leverandører med navn på leverandør og hvilke leverandører som har en tredjeparts miljø sertifisering.

Virksomheten skal også ha et kildesorterings system som er beskrevet under en egen instruks. Virksomheten skal vurdere å gjennomgå aktuelle tiltak i Miljøfyrtårnets idebank for avfall, farlig avfall og EE avfall skal lagres forsvarlig og leveres til et godkjent mottak i henhold til avfallsforskriften.

Virksomheten skal utforme retningslinjer for reiser som hindrer unødvendig reising og fremmer miljøvennlige løsninger for tjenestereiser/oppdrag og varetransport.

Virksomheten skal ved anskaffelse og av egne eller leide personbiler (Bilgruppe M1) i tjeneste velge et lavutslippskjøretøy. Dette vil si elektrisitet/hydrogen, deretter biodrivstoff eller en hybridbil med lavest mulig utslipp av CO₂ og NO_x. Hvis virksomheten skal anskaffe en egen eller leid varebil (Bilgruppe N1), skal det gjennomføres en behovsvurdering. Basert på denne behovsvurderingen skal det velges et kjøretøy som presterer blant de med lavest utslipp av CO₂ eller NO_x.

3.8. Sertifiseringsmodeller

Det kom en ny sertifiseringsmodell i løpet av høsten 2015, dette gjør at det fins 2 sertifiseringsmodeller for å bli sertifisert som Miljøfyrtårn.

3.8.1. Enkeltstående virksomheter

En er en modell for enkeltstående virksomheter. Denne starter med et initiativ med å forberede seg til sertifisering og avsluttes med et sertifiseringsmøte. Alle virksomheter må oppfylle spesifikke bransjekrav til bransjen som de tilhører, og i tillegg må det oppfylles felles kriterier.

3.8.2. Hovedkontormodellen

Den andre er en modell for virksomheter i kommuner og konsern/kjeder. Modellen er et verktøy for en mere effektiv miljøledelse i store organisasjoner. Denne

modellen sikrer forankring av miljøstyringssystemet hvor ansvaret hører hjemme. Den avklarer også hvilke prosesser og miljøkriterier som skal oppfylles av hovedkontoret og hvilke kriterier som står igjen for lokal oppfølging i en enkelt underliggende enhet. Dette gir en enklere sertifisering, sterkere forankring, bedre informasjonsflyt, mer rasjonell sertifisering, tidsbesparelser, reduserte kostnader og økt kunnskap og engasjement. Denne modellen kommer i ny utgave med heldigital modell i løpet av høsten 2016.

3.8.3. Hvorfor skal en virksomhet innenfor en kommune sertifisere seg?

I svært mange kommuner er Miljøfyrtårn et konkret virkemiddel til å møte klimautfordringene lokalt. Dette skjer med å feie for egen dør og som et næringspolitisk virkemiddel. Kommuner bør sikre en forsvarlig bruk av naturressursene og bidra til at naturen blir en varig kilde for menneskelig helse og trivsel. Kommunene er storforbruker av mange varer og tjenester, og de burde kjøpe inn varer og tjenester som har minst mulig miljøulemper i produksjonen. Miljøet vil derfor få et løft overfor både innbyggere og næringsliv.

3.9. Virkninger av Miljøfyrtårn i privat sektor

Ved å bli Miljøfyrtårn sertifisert vil dette fortelle at bedriften har påbegynt et arbeid som legger vekt på løpende forbedringer av ytelser som kvalitet og HMS. En ekstern Miljøfyrtårnsertifisering hjelper bedrifter til å forbedre sine strategier, servicenivåer og aktiviteter i en løpende prosess. Bedrifter som sertifiseres til Miljøfyrtårn håndterer mange av de utfordringer som bedriften stilles overfor.

I privat sektor gis det konkurranse fortrinn i mot offentlig sektor. Fordi DIFI har sagt at det kreves at bedriften har minst en eller flere miljøsertifiseringer når det gjelder innkjøp. I den neste loven om anskaffelser som trer i kraft i fra 1.1.2017 står det at kommunene kan kreve å få lagt frem Miljøsertifiseringer som bedriften den skal handle med innehar.

Bjarte Bergsagel i Magnar Eikelandgruppen sier følgende:

«Miljøsertifiseringen gir oss klare konkurransefortrinn, ikke minst overfor våre kunder innen offentlig sektor. Der har nå regjeringen fremmet et forslag om en ny anskaffelseslov der miljøhensyn skal veie mye tyngre når offentlige innkjøp besluttes.»

3.10. Samfunnsansvar

Samfunnsansvar handler om hvordan avdelingen eller virksomheten skal opptre i forhold til sine interesser. Tidligere i kommunal og privat sektor ble det bare sett på kun den økonomiske bunnlinjen. I dag stiller regnskapsloven krav om at du rapporterer på miljø også. Hvis vi tar fullt samfunnsansvar må man se på den tredelte bunnlinjen som tar for seg økonomi, miljø og sosialregnskap. Et sosialregnskap er i dag frivillig, det finnes kun internasjonale retningslinjer om hvordan dette skal rapporteres. Det finnes flere systemer og dette omhandler menneskerettigheter, arbeidsvilkår, arbeidstakerrettigheter, ivaretagelser av miljøhensyn og bekjempelser av korrupsjon. Det er kun den fysiske avdelingen eller virksomheten som blir sertifisert og det stilles ingen krav til samfunnsansvar.

Miljøfyrtårn handler om å minske virksomhetens ytre miljøpåvirkninger, det indre miljø og om menneskene på arbeidsplassen. Og da er man i veldig god gang med samfunnsansvar, hvis man velger å bli et Miljøfyrtårn.

Medarbeidere som er fornøyde og trives, gir vanligvis mere tilbake til virksomheten og disse har da et generelt lavere sykefravær. Det er nettopp det indre miljøet som stiftelsen Miljøfyrtårn har vært bevisst på å ivareta. Dette blir en vann – vann situasjon for avdelingen eller virksomheten som blir sertifisert. Man vil da komme til et ferdig dekket bord når det gjelder arbeidsforhold og samfunnsansvar, og som ved hjelp av Miljøfyrtårnets krav dekker det ytre miljøet. Men Miljøfyrtårn er et regelsett fra stiftelsen ved samme navn og den har ingen offentlig forankring i noen ordinære lovgivende instanser.

Teori støtter opp under dersom reglene som er pålagt en gruppe mennesker blir fulgt av de institusjoner som selv har skapt dem, vil dette bidra til at de pårørte vil følge dem. Er reglene laget og kommet fra legitime kilder, altså instanser som har rettslig kompetanse til å danne regler, vil de underordnede virksomheter følge og rette seg etter dem.

3.11. Motivasjonsteori

Det er generelle teorier som omhandler hvordan vi skal få de ansatte til å yte bedre på arbeidsplassen. Det finnes flere som har utviklet slike teorier, men det er noen av disse som kan sees på i en slik masteroppgave. Jeg vil se om tendensen er lik for de kommunene som skal undersøkes. I følge Deci & Ryans motivasjonsteori er det forskjell på ytre og indre motivasjon. Ytre motivasjon er når en person gjør en handling fordi han ønsker oppnå en belønning eller et mål utenfor aktiviteten. Indre motivasjon er når man gjør en aktivitet på grunn av interesse for selve aktiviteten, og denne belønningen er nok i seg selv.

I en Miljøfyrtårn sertifisering er det den indre motivasjonen som må følges.

«For at oppfattet kompetanse skal påvirke indre motivasjon må man ha en opplevelse at man selv kan påvirke resultatet» (Deci & Ryan 1985).

Når en handling er fri fra press oppstår indre motivasjon, og den er selvbestemt og kompetansegivende. Vi har noen psykologiske behov som er viktige for indre motivasjon. Disse er: Behov for selvbestemmelse, behov for tilhørighet og behovet for kompetanse. Når disse tre dekkes oppstår indre motivasjon.

3.12. Forventningsteori

Vi har et alternativ til motivasjonsteori, og det er forventningsteori. Essensen i forventningsteorien er om en person vil yte mer og bedre, har denne personen et ønske om å oppnå noe. Vrooms forventningsteori viser at menneskers adferd er i stor grad bestemt av kognitiv tenkning og et valg som vi har gjort bevisst mellom ulike handlingsalternativer. Denne modellen inneholder sammenhengen mellom prestasjon

og innsats. Mennesker er motivert til å jobbe, når de forventer at de er i stand til oppnå det de ønsker gjennom jobben sin. En slik prestasjon fører til et ønsket resultat, f. eks. en identifiserbar belønning. Belønningen kan være ytre eller indre, ytre belønning kan være i form av lønn mens den indre belønning er belønninger som har egenverdi, f. eks. følelsen av kontroll og mestring.

3.13. Miljøfyrtårn og Lean

Vi kan finne paralleller mellom Miljøfyrtårn og 5S innenfor Lean terminologien. Lean er et engelsk ord som rett oversatt betyr «Slank». Historien bak Lean kan trekkes tilbake til Henry Ford. Allerede i 1922 beskrev han i sin bok ”My Life and Work” hvordan amerikanske bønder jobbet unødvendig ineffektivt. Men det var den japanske bilprodusenten Toyota som utviklet den filosofien som vi i dag kjenner som Lean. I arbeidet med å utvikle Lean utviklet Toyota en rekke verktøy som brukes for å redusere sløsing. Bedrifter eller virksomheter som har sertifisert seg vil også se at det ene kravet til å bli sertifisert er å holde det rent og ryddig rundt seg. Dette kan sammenlignes med 5S i Lean terminologien som står for sortere, systematisere, skinne, standardisere og sikre. Slik at hvis en kommune har innført Lean som arbeidsmetode så vil det nok være enklere for denne kommunen å bli Miljøfyrtårn sertifisert fordi dem allerede har på plass noe av det som kreves for å bli Miljøfyrtårn.

5 S er det mest synlige av verktøyene innenfor Lean terminologien, dette refererer til 5 japanske ord som alle begynner med bokstaven S. 5 S er en filosofi som organiserer og administrerer i den hensikt å forbedre effektiviteten ved å eliminere sløsing og redusere overflødig prosessering. Målet til slutt er at alle til enhver tid skal vite hvor alt er og ikke bruke unødig tid til å lete. Eks. På en avdeling i en kommune har dem ikke egne plasser hvor dem plasserer verktøy og ting. Hvis det er noe som de trenger da får de bare beskjed om å gå og lete dette opp, fordi det har vært der før. Eksempelvis en stiftmaskin eller en hullmaskin. Verktøy for å skru på en PC, nettverkskabler i rett lengde osv. Det kan hende at de ansatte ved denne avdelingen kommer med uforrettet sak ettersom dem ikke finner det som dem skal ha. Skal nå si litt om hva de 5 S fokuserer på.

Fase 1 – Seiri (Sortere): Gjennomgang av alt materiell, utstyr og verktøy på arbeidsplassen din, og du beholder kun det nødvendige, alt annet materiell blir da kastet eller blir lagret på et annet sted.

Fase 2 – Seiton (Systematisere): Fokuserer på effektivitet ved å organisere materiell, utstyr og verktøy på en slik måte at arbeidsflyteten blir mest mulig effektiv ved å ha utstyret på riktig plass til enhver tid.

Fase 3 – Seiso (Skinne): Rydding slik at utstyr blir satt tilbake på sin opprinnelige plass etter enhver tid. Dette må være en del av rutinene og det skal ikke være basert på skippertak når det blir at for rotete.

Fase 4 – Seiketsu (Standardisere): Arbeidsoppgavene blir standardisert og rutiner slik at alle vet eksakt hva eget ansvarsområde er.

Fase 5 – Shitsuke (Sikre): Vedlikeholde og forbedre standarder og rutiner. Med en gang de foregående 4 S er innført blir dette den normale arbeidsformen. Det skal sikres at man ikke sklir tilbake til gamle arbeidsformer og at fokus beholdes.

Grunnlaget for å få til en kontinuerlig forbedring og et godt samspill er orden, trivsel og system hvor vi jobber. Rot på kontoret skaper en utrivelig og uproduktiv arbeidsplass. 5 S er en strukturendring og en holdningsendring av de ansatte ved en avdeling eller virksomhet. Det er motiverende og kunne vise besøkende en ryddig og skinnende arbeidsplass. Dette er også noe av det som vil være på plass i en Miljøfyrtårnsertifisering.

3.14. Kommuneøkonomi

I løpet av de siste 5 år har kommunegjelden nesten fordoblet seg. Hvordan kan den anstrengte kommuneøkonomien ha noe å gjøre med at virksomheter innenfor kommunal sektor ikke sertifiserer seg? Gjeldsbyrden til Rana Kommune er veldig mye lavere enn de kommuner som har sertifiserte virksomheter. Har oppdaget at i Rana Kommune velger dem ut i fra pris og ikke miljø pga. av innstramminger i budsjettet.

Jan Tore Sanner mener at en høyere kommunegjeld betyr bare et bedre kommunalt tilbud. Det betyr at kommuner investerer i skoleplasser, flere omsorgsboliger og nye sykehjem

3.14.1. Rana Kommune sparte flere millioner på avfallsauksjon

Rana Kommune kjørte en anbudsrunde for å skaffe seg en ny partner til å håndtere avfall fra kommunale bygg fra 2015 til 2022. Fastsettelsen av pris ble avklart gjennom en auksjon med elektroniske budrunder og på denne måten fastsette hvem som får jobben. Dette fungerer bare når alle ting i anbudet er svært klart satt opp og alt avhenger av pris. Grunnen til at Rana Kommune tar i bruk en ny anbudsmetode er at man skal stramme inn den kommunale livreima med 100 millioner over noen få år. Rana Kommune er svært fornøyd med at kommunen sparte flere millioner på denne måten og sette ulike renovatører opp mot hverandre i en slik avfallsauksjon.

3.14.2. Nekter og motta Miljødiplom

Rana Blad skriver den 10. februar 2015 at HAF nekter å ta i mot Miljøfyrtårndiplomet, dette fordi de mener at kommunen i anbudsrunder rundt avfallshåndtering tar i bruk en 20 år gammel miljøstandard som totalt bryter med å få folk til å kildesortere mest mulig. De har lagt opp til at Rana Kommune kan brenne matavfall og dette er i mot noen av de kriteriene kommunen har i den vedtatte klima og miljøplanen. Det blir litt feil om at kommuneansatte kan droppe og kildesortere på jobben, mens de må kildesortere hjemme.

Geir Nerdal i HAF sier følgende:

«For oss kan godt diplommet komme i posten. Jeg mener at kommunen selv må stå for visse miljøstandarder før de tar på seg jobben å dele ut denne typen diplom, sier Nerdal. Hans klare råd til kommunen er at de selv sørger for en standard på sin virksomhet innenfor kriteriene til det å være Miljøfyrtårn.»

4. Metode

I dette kapitlet vil jeg begrunne mine valg av metodisk tilnærming for å besvare oppgavens problemstilling. Problemstillingen kan ha flere variabler og disse variablene skal beskrive hvem og hva jeg ønsker å undersøke.

4.1. Valg av metode

Utgangspunktet for ethvert forskningsprosjekt er noen klare forskningsspørsmål. Jeg vil videre i kapitlet se at det finnes flere metoder for å besvare disse spørsmålene. Ulike forskningsspørsmål kan ha svært forskjellige forskningsmetoder:

- Skal jeg intervju noen?
- Skal jeg utføre spørreundersøkelser?
- Skal jeg observere noen?

Dette innebærer at jeg må redegjøre for valg av forskningsdesign og metode. Det er problemstillingen som avgjør hva slags undersøkelsesopplegg og som bestemmer hva slags metode som bør anvendes for samle inn empiri. Jacobsen (2015) sier at vi skiller mellom 3 dimensjoner som benyttes til å analysere problemstillinger:

- Om problemstillingen er klar eller uklar
- Om den er beskrivende (deskriptiv) eller forklarende (kausal)
- Om jeg ønsker å generalisere eller ikke

Problemstillingene er uklare når jeg har lite forhåndskunnskap om det jeg ønsker å undersøke. Jeg kan dermed si at problemstillingene kalles for utforskende (eksplorative). Klare problemstillinger har jeg når jeg vet ganske mye om temaet, men jeg mangler kunnskap om noe. Disse problemstillingene er når jeg må sette opp noen antagelser for å sjekke om at disse stemmer eller ikke.

En beskrivende problemstilling er at vi ønsker og få en oversikt over hvordan situasjonen er på et gitt tidspunkt eller hvilken utvikling det har vært gitt over et visst

tidsrom. Forklarende problemstillinger har vi når vi leter etter årsaker til at noe skjedde.

Generalisering er når jeg får et mye mindre utvalg og uttale meg om. Men for å kunne gjøre dette må jeg vite at utvalget som er gitt, er representativt.

Vanligvis settes det opp tre krav som alle problemstillingene bør tilfredsstillende før vi går over til en til en empirisk undersøkelse. Den skal være spennende, enkel og være fruktbar. Metoden kan sees på som hjelpemiddel for å beskrive virkeligheten. Jacobsen (2015) stiller 3 spørsmål som kan belyse dette:

- Hvordan ser verden ut?
- Hvordan kan jeg vite noe om virkeligheten?
- Hvordan bør jeg samle inn data om virkeligheten?

Det har i mange år vært fokusert på hvordan verden ser ut og hvilken metode som kan brukes for å beskrive det best, men det er trolig ingen fasit på dette. På samme måte med at forskningen ikke konkluderer med en endelig oppfatning om hvordan verden ser ut, får vi også problemer med å si noe hvordan vi skaffer oss kunnskapen om virkeligheten. Modellmessig kan vi tenke oss at samtlige undersøkelser går i gjennom følgende faser:

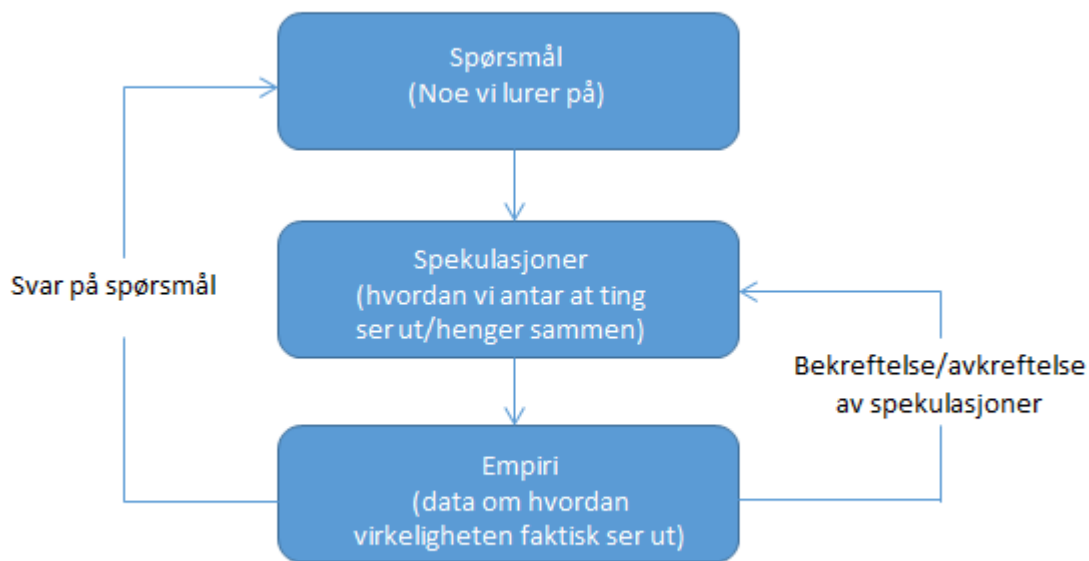

Fig 2; Gangen i en undersøkelse (Fra boka: *Hvordan gjøre undersøkelse*, Jacobsen 2015)

Det ligger mange ulike hensikter bak en empirisk undersøkelse. Alle undersøkelsene har et fellespunkt og det er å skaffe kunnskap. Ny kunnskap kan være av 2 typer i følge James G. March (1991). Ene er «Noe som vi ikke har visst om i det hele tatt fra før» og det andre er en utvidelse av «noe vi allerede vet». Empiriske undersøkelser bør derfor ikke underkastes noe krav om at det skal være banebrytende nytt.

4.2. Valg av forskningsdesign

Etter at jeg har formulert problemstillingen vil jeg prøve å ta det neste steget som er å finne ut hvilket undersøkelses opplegg som er best egnet til den aktuelle problemstillingen. Jeg klassifiserer dem etter 2 dimensjoner:

- Om studien går i bredden (ekstensiv) eller i dybden (intensiv)
- Om studien er beskrivende eller forklarende (Kausal)

Intensivt design:

Det intensive forskningsdesignet starter vanligvis med innsamling av data. Dette vil da bli koblet opp i mot en utforskende problemstilling som kjennetegnes ved at det går i dybden på det undersøkte fenomenet. Mange enheter og variabler er det ideelle opplegget for å finne frem sannheten og dette krever mye tid i undersøkelsen. Det intensive designet vil derfor konsentrere seg om noen få enheter. Det gjelder her og mest mulig informasjon av det begrensede utvalget. (Jacobsen, 2015)

Ekstensivt design:

Det ekstensive designet går mer bredt ut i forhold til den intensive tilnærmingen, dette går i dybden på veldig få enheter. Ved å gå bredt ut og gjøre datainnsamling fra mange enheter, øker man sannsynligheten for å kunne generalisere funnene fra forskningen. (Jacobsen, 2015)

I Nordland Fylke er det 44 kommuner, 19 av dem er Miljøfyrtårn – kommuner. 7 kommuner har latt seg sertifisere av denne Miljøfyrtårn modellen. Derfor blir denne en intensiv studie, hvor jeg har intervjuet bare 4 kommuner. I en slik undersøkelse vil dette da kalles for små-N-studier. I metodelitteraturen gis enheter ofte betegnelsen N, dette er i fra det engelske ordet Numbers. Her bør det ikke være flere enn 10, og dette gjør det mulig å komme i dybden på hver enkelt enhet. Det gjøres slik fordi vi her kommer inn på et spesifikt fenomen, og dette hører til inn under intensiv design. Ut i fra at dette blir en begrenset oppgave, kaller vi dette for en teoretisk generalisering. Denne teorien er bedre egnet for å utvikle mer generelle teorier, og disse teoriene springer ut fra det jeg har lest og hørt om temaet.

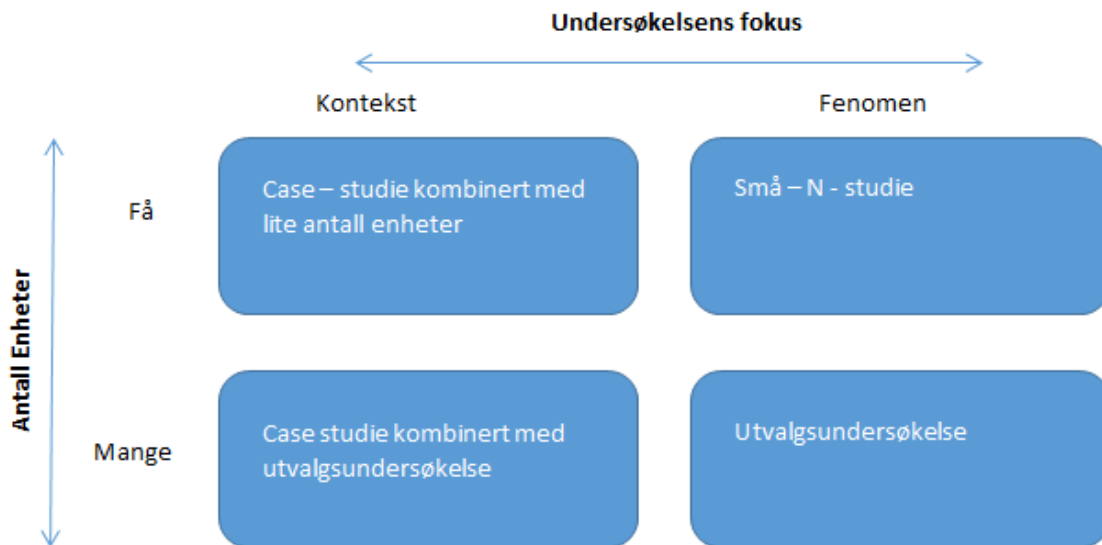

Fig. 3; Ulike undersøkelsestyper (Fra boka: *Hvordan gjøre undersøkelse*, Jacobsen 2015)

Den andre dimensjonen som jeg nevner her er et skille mellom bare det å beskrive og det å forsøke å forklare noe.

Beskrivende problemstilling:

En beskrivende problemstilling vil være formulert som følger: «Hvordan ser tilstanden ut». Beskrivelsen vil ofte være begrensende i tid og ofte til å si noe om en tilstand på et gitt tidspunkt. Her vil en slik problemstilling ofte være konsentrert omkring det å beskrive forskjeller og likheter på et gitt tidspunkt.

Forklarende problemstilling:

En forklarende problemstilling vil derimot ofte formuleres slik: «Hvorfor ser en tilstand ut som den gjør?» Her er vi interessert i noe som er vanskeligere å beskrive, nemlig årsakene til at noe skjer. I denne problemstillingen inneholder et ønske om å forklare hvorfor det er forskjeller og likheter.

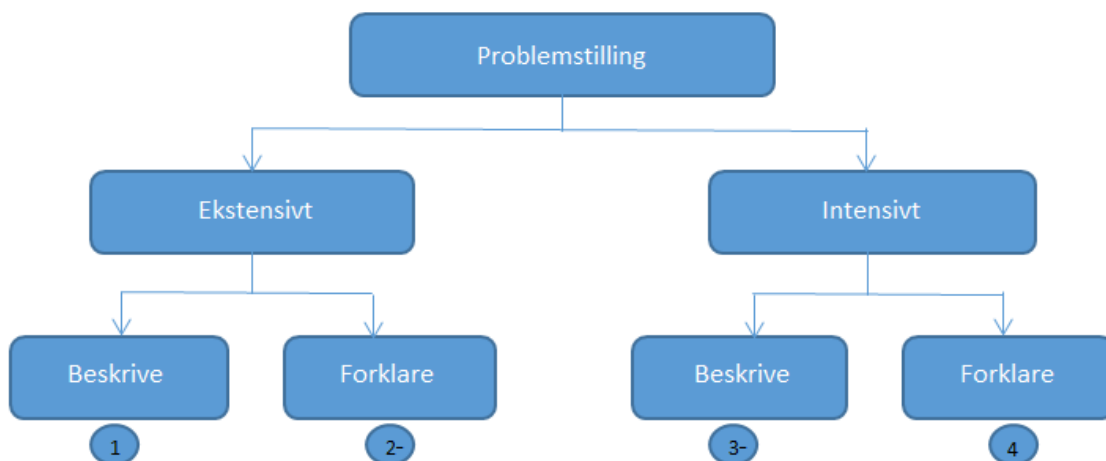

Fig. 4; Dimensjoner etter 4 idealtypiske design (Fra Boka: Hvordan gjøre undersøkelse, Jacobsen 2015)

Under punkt 1 finner vi klassiske brede undersøkelser.

Under punkt 2 finner vi utvalgsundersøkelser som er gjennomført på flere tidspunkter for å kartlegge hvilke endringer som har skjedd før og etter en manipulasjon.

Under punkt 3 ligger intensive casestudier som legger vekt på å beskrive i detalj hva som finner sted i en spesiell sammenheng eller situasjon.

Under punkt 4 er det typiske designet en sammenligning av caser eller noen få enheter.

I min forskningsoppgave har jeg valgt en forklarende (kausal) problemstilling etter punkt nr. 4 på fig. Nr 4. Min oppgave var å se på hvorfor det er så få virksomheter i kommuner i Norge som ikke sertifiserer seg til Miljøfyrtårn når potensialet er så stort.

4.3. Kvalitativ eller kvantitativ tilnærming som metode

En datainnsamling kan gjøres etter flere ulike metoder, jeg velger selv og beskrive de to ytterpunktene som nevnes i litteraturen, kvalitativ eller kvantitativ metode.

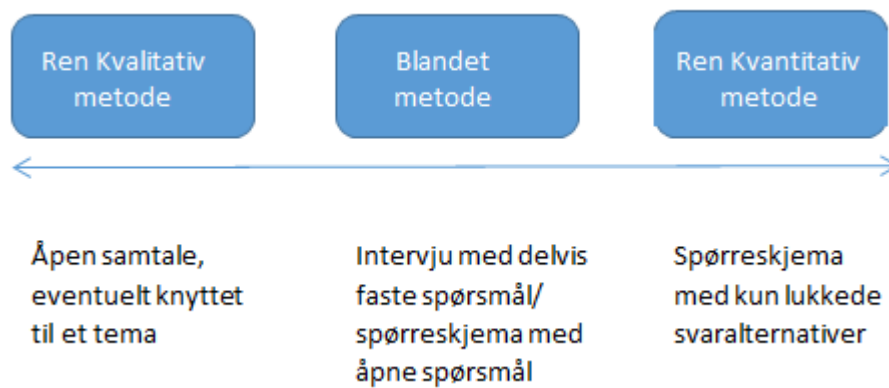

Fig 5; Kvalitativ og kvantitativ metode som ytterpunkter på en skala (Fra boka: Hvordan gjøre undersøkelser, Jacobsen 2015)

Kvalitativ metode egner seg best når jeg er interessert i å avklare nærmere hva som ligger i et begrep eller fenomen. Empiri samles inn i form av ord som formidler meninger og fortolkninger. Innsamlingen av empiri skjer ved at vi har åpne intervjuer av utvalgte informanter som innehar data om temaet som jeg vil ha belyst.

Kvantitativ metode egner seg best når jeg har god kjennskap til det temaet som jeg undersøker. Denne metoden vil da være utformet med et spørreskjema med faste svaralternativer. Dette skjemaet blir sendt ut til en rekke personer som er med på å danne et statistisk grunnlag. Kvantitativ metode har sin styrke i ekstern gyldighet og sin svakhet i intern gyldighet. Kvalitativ metode er det motsatt. Kvantitativ metode har sin styrke knyttet til oversikt og avstand mens kvalitativ metode har sin styrke i forståelse og nærhet.

Mens kvantitative data opererer med tall og størrelser, opererer kvalitative data med meninger. Meninger er formidlet hovedsak via språk og handlinger. (Dey 1993: s30)

Jeg er ute etter tankemåter og utsagn som formuleres verbalt, derfor har jeg latt meg inspirere av kvalitative tilnærming som metode. Da jeg er ute etter meningene og forståelsen i denne problemstillingen som jeg har valgt. Utvalget innenfor forskningsspørsmålene mine er begrenset og er ikke generelt representativt. En

kvalitativ tilnærming gjør at jeg kan få muligheten til å justere problemstillingen underveis.

Jeg har ønsket og se på kommuner som har forskjellige virksomheter sertifiserte, men som arbeider i mot samme mål

4.4. Dybdeintervju

Et dybdeintervju er en datainnsamlingsmetode som innebærer å gjennomføre intensive individuelle intervjuer med et bestemt antall informanter. I min oppgave dreier det seg om å intervju informanter i 4 ulike kommuner i Nordland fylke. Kommunene er valgt ut fordi de har en eller flere virksomheter innenfor kommunen som er sertifisert.

Jeg har valgt å utføre et dybdeintervju som gir kvalitative og målbare funn. I disse intervjuene vil jeg få frem erfaringer og kunnskap om hvordan Miljøfyrtårnsertifiseringen har hatt innvirkning på informantene. Har også vurdert kvantitativ metode, men jeg må kategorisere før jeg kan samle inn informasjon, og da får jeg verdier som kan knyttes til tall. Informasjon om tall forutsetter en lukket tilnærming. Tilnærmingen som dette medfører legger sterke føringer på hva respondenten gir i fra seg.

Jeg har også blitt inspirert av fenomenologien fordi jeg må forstå dybden, og jeg er ikke ute etter og finne sannheten. Under en slik metode er det personlige erfaringer som står i fokus og dette fremhever informantens opplevelser på Miljøfyrtårn sertifiseringen.

I dette intervjuet har jeg valgt ut de som har sertifiserte virksomheter innenfor kommunal sektor i Nordland Fylke. Det åpne individuelle intervjuet har jeg valgt fordi det er veldig få enheter innenfor fylket. Dette er også en oppgave med begrenset tid og ressurser. Slik at jeg har først tenkt å ta et fysisk intervju for deretter og ta intervjuene over telefon. Jeg vil derfor pre – strukturere og lage en intervjuguide. Vil da bruke en middels strukturingsgrad fordi dette åpner for at informantene selv kan ta opp egne beskrivelser og tolkninger.

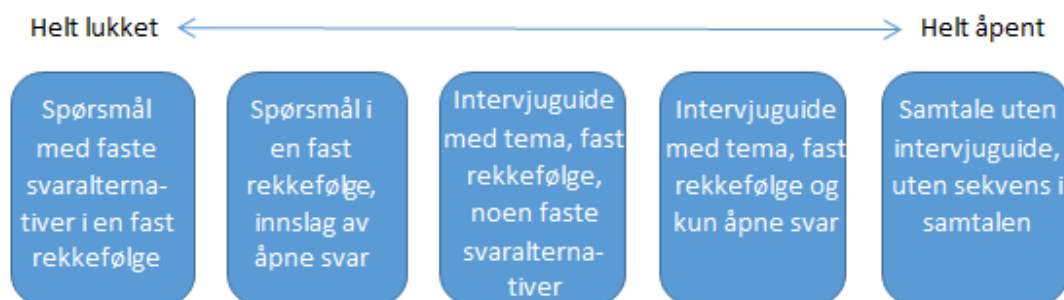

Fig 6; Grader av strukturering av et intervju (Fra boka: *Hvordan gjøre undersøkelser*, Jacobsen 2015)

Dette kan medføre at vinklingen kan gå i en annen retning enn mine antagelser. Et dybdeintervju kan faktisk medføre endringer av beskrivelse og tolkninger underveis, slik at dette kan åpne for ny innsikt hos informantene. Bevisstheten om disse fenomenene kan øke graden av kvaliteten på intervjuet.

Disse empiriske funnene som jeg finner blir preget av høy relevans fordi de er nyanserte og relevante. Muligheten for å generalisere i mot andre caser og fenomener vil være mindre fordi intensiv design baserer seg på et begrenset antall studier. Dette gir seg utslag i en induktiv datainnsamling. Her bør jeg samle inn all relevant informasjon om miljøsertifiseringer i mot kommunal sektor. Men denne muligheten har jeg ikke, fordi jeg må utføre en avgrensning av informasjon i denne undersøkelsen. I en induktiv datainnsamling må dataene fortolkes minst 2 ganger for og gi en tilnærmet korrekt beskrivelse av virkeligheten.

4.5. Fordeler og ulemper med et dybdeintervju

En av fordelene med et dybdeintervju er at hver enkelt informant får anledning til å resonere dypere omkring egne holdninger, handlemåte og følelser uten å bli påvirket av andres meninger. Dette intervjuet kan skape en egen og trygg atmosfære, som bidrar til at informanten lettere åpner seg og gir ærlige svar. Det kan være at informanten ikke kommer med hele sannheten. Han vil da skjule noe for kommunen av en rekke årsaker.

Et dybdeintervju kan være svært tidskrevende, for her må jeg sett av tid for å gjennomføre intervjuene og jeg må transkribere og analysere resultatene.

Jeg må også opplæres i intervjuteknikker, jeg må få informanten til å føle seg komfortabel og trygg på at den informasjonen han gir ut er av interesse for meg. Jeg har ikke gjort noen form for intervjuer tidligere, men jeg følte at det siste var bedre enn det første. Jeg tror ikke at dette har påvirket oppgaven i noen særskilt grad.

Det gjelder og finne den mest effektive intervjuteknikken. Jeg må i stor grad ikke legge opp til spørsmål i min intervjuguide som kan svares med ja eller nei. En utfordring til var at jeg ikke måtte dra inn de interessante funnene fra et tidligere intervju inn i det neste. Jeg har vært oppmerksom på dette hele tiden gjennom min analyse og drøfting. Jeg mener at dette ikke har hatt noen innvirkning på oppgaven.

Det er viktig at jeg ikke leder informanten inn på funn som jeg har gjort på et tidligere intervju. Jeg har lagt vekt på å få mest mulig informasjon ut av hver enkelt informant, og få det tolket på en uhildet måte.

4.6. Gjennomføre et dybdeintervju

Gjennomføringen av dybdeintervjuet er og følge en fastlagt struktur. Jeg starter med å finne problemstillingen for oppgaven og derfra utarbeide en intervjuguide. Den starter helt generelt med noen hovedspørsmål før jeg går i dybden. Mitt poeng har ikke vært og stille de eksakt samme spørsmålene til alle informantene angående Miljøfyrtårn, men og få inn mest mulig empiri om det aktuelle temaet.

I denne undersøkelsen velger jeg og utføre et åpent individuelt intervju. Jeg vil da som første skritt få en fullstendig oversikt over hvilke enheter jeg ønsker og undersøke. Har da funnet ut at jeg må kontakte de kommunene innenfor Nordland fylke som har Miljøfyrtårn sertifiserte virksomheter. I Nordland fylke er det 7 av 44 kommuner som har sertifiserte virksomheter. Det er dette som er den teoretiske populasjonen, og det er denne som jeg er interessert i. Må deretter dele disse populasjonene inn i undergrupper, undergruppene blir i dette tilfellet avdelingene som er sertifisert. Må da finne ut hvilken avdeling som har Miljøfyrtårn sertifisering. Dette finner jeg ut ved å se under

<http://miljofyrtarn>. Bruker da en kombinasjon av ulike metoder ettersom jeg har bestemt meg for hvor mange kommuner som jeg vil ha med. Deretter vil jeg foreta et utvalg av det antallet som jeg har bestemt meg for. Jeg vil først kontakte den ene kommunen, for så og utføre det første intervjuet. Vil da velge ut informanten ut fra avdelingen som er blitt sertifisert. Dette er en formålsorientert metode, jeg har valgt ut informanter som jeg tror kan gi meg den mest interessante informasjonen, for å belyse denne problemstillingen om Miljøsertifiseringer som jeg har.

Før jeg utfører mine intervju, kommer jeg til å sende ut et informasjonsskriv med forskningsspørsmålene mine samt notater om hva vi skal prate om. Dette for at jeg vil ha litt bedre informasjon enn dem kan gi meg sånn på sparket. Jeg kommer deretter til å ta en telefon for å høre om det er en leder eller stedfortredende som har tid til å være med på et slikt intervju innenfor den aktuelle avdelingen. Denne informanten bør være en førstehåndskilde, dvs. at denne personen har vært med på Miljøfyrtårn sertifiseringen. Da vil jeg få informasjon fra en pålitelig kilde. Det første intervjuet foregår i en av de kommunene som har sertifiserte virksomheter. Deretter vil jeg gå over spørsmålene igjen og utføre de neste intervjuene. Jeg har tatt både telefonintervju og personlige intervju i denne oppgaven.

4.7. Hvordan analysere data

Før intervjuene starter informerte jeg hensikten med dette intervjuet og jeg avklarte eventuelle restriksjoner med databruken. Jeg opplyste også om at deres navn ikke vil bli tatt med i oppgaven men at kommunens navn ble benyttet. Jeg har også i etterkant av intervjuene oversendt dette til informantene, da disse har fått mulighet til å rette på innholdet.

Når jeg skal begynne å analysere intervjuene som jeg har hentet inn må jeg starte og beskrive det materialet som jeg har samlet inn. Formålet med kvalitativ analyse er å fortolke meningen som blir sagt, og måten det blir sagt på (Kvale og Brinkmann 2009: s47). Dette vil gjøres ved hjelp av kvalitativ innholdsanalyse, som er basert på antagelser av det en person sier eller gjør i et intervju. Jeg vil da vurdere å ta opp på bånd, for da og få gjengitt det som informanten sier så korrekt som mulig. Må deretter få transkribert dataene som jeg får inn så fort som mulig, og det gjør jeg ved hjelp av

dataverktøy. Jeg må begynne å abstrahere data, som betyr å kategorisere dataene inn i grupper. Jeg må da se om dataene ligner hverandre eller er forskjellig i fra hverandre. Hensikten med å kategorisere er i første omgang med på å forenkle kompliserte rike og detaljerte data. Dermed kan jeg i den senere analysen forholde meg til et fåtall kategorier. For at vi skal sammenligne ulike tekster, observasjoner og intervjuer er dette en forutsetning for at vi må kategorisere. Dermed må kategoriseringen starte med følgende krav:

«Kategoriene skal være fundert i data. De skal springe ut i fra de dokumentene, observasjonene og intervjuene som vi har tilgjengelig.» (Jacobsen 2015: s126)

Jeg vil bruke intervjuguiden min som mal for å danne kjerne kategorier, jeg har da på forhånd dannet meg noen hovedkategorier. Jeg har da rettet inn intervjuguiden min i noen spesifikke tema, disse utgjør det første settet med kategorier. Når jeg har dannet disse kategoriene må jeg gå videre til den fasen hvor de enkelte data – enhetenes utsagn i intervjuer tilordnes en eller flere kategorier. Gjennom denne koblingen kan jeg sammenligne ulike enheters utsagn om ett og samme kategori.

4.8. Oppgavens troverdighet

Med en slik masteroppgave er det presentert teorigrunnlag, problemstillinger og resultat fra en gjennomført forskningsstudie. Leseren er overgitt ærlighet og dyktighet i presentasjonen til rapporten. Det er viktig å redegjøre for undersøkelsens pålitelighet og gyldighet i alt forsknings og utviklingsarbeid. Med gyldighet menes det at det må være en overenstemmelse mellom det vi sier vi vil undersøke og det vi har faktisk undersøkt (Patel, 2007).

Når en slik masteroppgave skal skrives er det viktig å være klar over at det finnes mulige feilkilder. Jeg må prøve å unngå disse feilkildene for at oppgaven skal være troverdig. Har jeg funnet de dataene som jeg har vært ute etter, og kan jeg overføre det som jeg har kommet frem til andre sammenhenger. Dette er spørsmål jeg må stille meg selv for å gi oppgaven både intern og ekstern gyldighet. Kan jeg stole på at dataene som jeg samler inn er troverdige? Med den interne gyldighet forteller den meg om at mine resultater er riktige og om beskrivelsene av fenomenet er riktig. For at

gyldigheten kan bekreftes må dette testes opp mot annen forskning og andre resultater, eller jeg selv må foreta en kritisk gjennomgang av resultatene. (Jacobsen, 2015). Jeg har oversendt mine transkripsjoner til mine informanter og bedt om tilbakemelding på disse. Jeg har også i avslutningsfasen sendt inn en foreløpig utgave av rapporten. Jeg har derfor fått en tilbakemelding på at mine funn er riktige. Det stilles store krav til at informanten gir meg tilbakemelding på materialet som er sendt. Og det er viktig at informantene kjenner seg igjen i de beskrivelsene som er gjennomført. De forskningsresultatene som jeg har lagt frem for informanten bør være realistiske og sanne, ellers så vil ikke min oppgave ha tilstrekkelig gyldighet (Jacobsen, 2015). Begrensningen i en slik masteroppgave med en slik validering er at det er informantene som bekrefter gyldigheten. For å få denne begrensningen redusert, er det mulig og få kontrollert mine egne konklusjoner mot andre undersøkere og undersøkelser (Jacobsen, 2015). Hvis mine resultater sammenfaller med en eller flere andre rapporter er mine funn forsterket. Jeg har brukt en del tid på å lese meg opp på Miljøfyrtårnsertifisering i mot kommunal sektor, men jeg har funnet svært lite om det aktuelle temaet.

Med åpne kvalitative undersøkelser er dataene som samles inn i den første fasen er utfallet så godt som mulig. Mine innsamlede data kommer fra 5 informanter og det er viktig å være kritisk med tanke på at jeg har valgt de rette informantene. Ville informasjonen være mere riktig med en annen informant? Jeg har derfor forholdt meg til en førstehåndskilde dvs. en som har vært med på en slik sertifisering. De informantene som jeg har brukt i denne masteroppgaven har tilfredsstillt de forventningene som jeg hadde til dem.

Med riktig informant har jeg fått informasjon som er viktig for utfallet av denne oppgaven, og da er det særdeles viktig at informanten kommer med sannferdig informasjon. Kilder kan ha ulike interesser som kan lede dem til å komme med uriktig informasjon, og de kan ha motiver for ikke å ha kommet frem med riktig informasjon eller vri bildet av virkeligheten (Jacobsen, 2015). Kunnskap, nærhet og vilje er ord som brukes til å styrke troverdigheten i min oppgave.

Viljen til å fortelle meg om Miljøfyrtårnsertifiseringen har vært svært god. Informantene har gitt meg informasjon som ligger på siden av oppgaven, og det

styrker troen på at den informasjonen som jeg har fått er sann. Min kontekst i intervjuguiden er av en slik kontekst at dem ikke vil holde noe skjult for meg. Nærheten har jeg oppnådd med å gjennomgå et dybdeintervju, og jeg har valgt ut en førstehåndskilde som har vært med på en slik sertifisering.

Jeg kan få en gyldig beskrivelse av fenomenet med å få informasjon i fra flere uavhengige kilder. Den totale informasjonen fra alle ulike kilder er den riktige beskrivelsen av fenomenet, enten beskrivelsene går mot enighet eller uenighet (Jacobsen, 2015).

Det kan også være avgjørende over hvor god den er med informasjon fra innsamlingstidspunktet. Jeg mener at det beste intervjuet er det siste som ble gjennomført, fordi da er jeg best trent og jeg har tilegnet meg ny kunnskap. Dette vil da også være en svakhet fordi jeg kan ha blitt blendet av tidligere resultater fra mine undersøkelser, og jeg leder spørsmålene mot gal retning. Intervjuguiden min har hjulpet meg til å unngå dette, med klare og avgrensede spørsmål har jeg fått gode og sammenlignbare utfall fra mine 4 kommuner.

Stimulert eller spontan informasjon er en vurdering av informantens evne til å gi meg riktig informasjon. Ved å stille ledende spørsmål kan jeg stimulere informantene til å gi meg de svarene som jeg ønsker, mens de spontane uttalelsene kan være de som har størst gyldighet (Jacobsen, 2015). Min intervjuguide inneholder konkrete spørsmål som i en viss grad stimulerer informantene til et svar. Men jeg har også fått en god del spontan informasjon, og den har gitt meg gode historier utenfor spørsmålene. Etter min oppfatning er det metodiske opplegget for masteroppgaven egnet til å innhente den nødvendige informasjonen til å besvare problemstillingen. Disse blir da redegjort på en måte som gjør det best mulig for leseren å vurdere påliteligheten.

For å illustrere mine faser som blir gjennomgått i en undersøkelsesprosess har jeg tatt utgangspunkt i følgende modell:

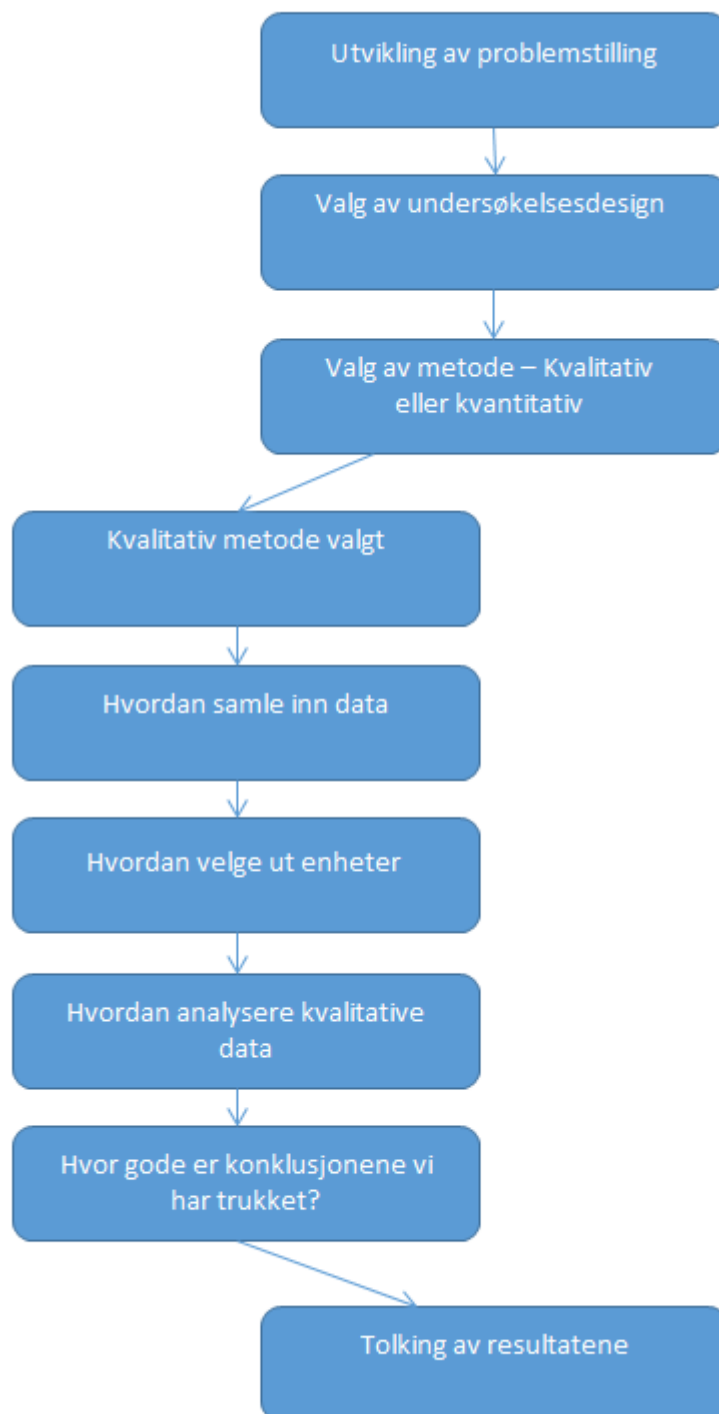

Fig. 7; Faser i undersøkelsesprosessen (Fra boka: Hvordan gjøre undersøkelser, Jacobsen 2015)

4.9. Gantt - diagram

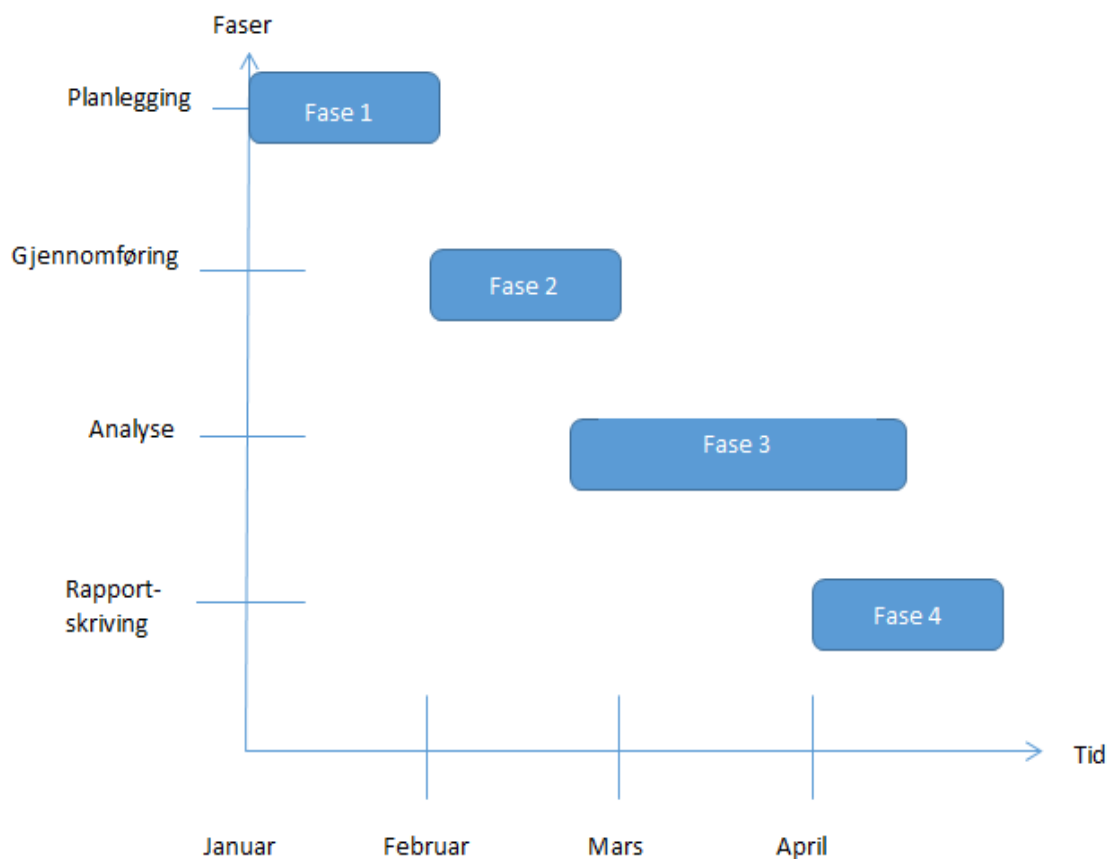

Fig. 8; Gantt – diagram

Figuren over viser at jeg antar at prosjektet vil strekke seg i fra januar til og med april 2016. Det vises også til at jeg beregner ca. 1 måned på planleggingsfasen, og at jeg ikke starter på gjennomføringa i min Masteroppgave før planleggingsfasen er ferdig. Siden dette er en kvalitativ undersøkelse har jeg overlappet analysefasen med gjennomføringsfasen. I de to siste fasene vil analyse og rapportskrivning til en viss grad foregå parallelt i tid. Jeg begynte ikke på masteroppgaven før i januar 2016. Jeg vil prøve å levere en ferdig rapport inn til lesning til påske 2016.

Jeg fikk ikke sendt inn den første kladden før høsten 2016, dette fordi jeg manglet godkjenning i fra personvernombudet. Denne godkjennelsen fikk jeg ikke før i løpet av mai 2016. Da var det alt for seint til å begynne på en slik kvalitativ undersøkelse. Men jeg begynte på undersøkelsen i løpet av høsten 2016 og jeg skal levere denne inn til 2. Desember 2016.

4.10. Oppsummering

En slik undersøkelse kan utføres med forskjellige metoder. Jeg har i dette kapittelet gått igjennom hvordan jeg har tenkt at oppgaven min skal løses og hvordan den er blitt løst. Jeg har utviklet en problemstilling: «Potensialet i Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommunale virksomheter som benytter seg av den?». I min forskningsoppgave har jeg valgt intensiv design med en forklarende (kausal) problemstilling for å finne svaret på mine forskningsspørsmål.

Det finnes flere måter og samle inn data om mine forskningsspørsmål, og jeg har valgt en kvalitativ løsning. Datainnsamlingen ble utført med dybdeintervju av førstehåndskilder som har vært med på en slik sertifisering med informanter i 4 kommuner. Dataene ble behandlet og analysert for jeg kunne konkludere med mine funn.

5. Empiri

I min utarbeidelse av min intervjuguide har jeg delt inn områder etter 3 temaer. Gjennom et dybdeintervju i de 4 små N- studie – kommuner har jeg samlet inn data. De 4 kommuner som jeg har samlet inn data fra er: Bodø, Vestvågøy, Hamarøy og Rana Kommune. Her er det 5 ansatte ved 4 kommuner som er informanter. Etter at transkripsjonen var ferdig startet jeg med bearbeiding av data. En slik systematisering skal støtte seg i teori i følge en induktiv tilnærming. Jeg valgte derfor å bygge mine teoretiske rammeverk rundt de funnene jeg har gjort. Jeg kunne deretter kategorisere empirien i fra kommunene i 3 kategorier. Jeg har fokusert på å få frem mest mulig korrekt informasjon om temaet. Jeg har først skrevet litt om hva informanten har gitt meg under hver kommune som jeg har intervjuet og jeg har deretter organisert dataene i følgende kategorier:

Hvilke Endringer

Det blir i min intervjuguide lagt vekt på hvilke endringer denne Miljøfyrtårn sertifiseringen har gjort med bedriften og den enkelte ansatte.

Økonomi / Gevinster

Har tatt med i intervjuguiden om hvilke verdier kommunen ser i en slik sertifisering. Ikke bare de økonomiske men også hvilke hms gevinster du får ut av en slik sertifisering.

Andre ting av betydning

Har tatt med andre ting som jeg ikke har kommet inn på i intervjuguiden min og som informanten min har kommet på underveis. Under denne kategorien er det tatt med om det er andre sertifiseringer som er blitt vurdert.

5.1. Små N – studie Bodø Kommune

Bodø kommune har som mål av seg til å bli 60000 – 70000 innbyggere i løpet av få år, de er fylkeshovedstaden i Nordland. Dette er en aktiv kommune som mister en del av sine arbeidsplasser men de prøver og se positivt på dette med at de endrer i fra en gammel måte og tenke på med statlige arbeidsplasser som dem skal berge seg på. De har tenkt å berge seg på å utvikle byen på en ny og positiv måte. Med at forsvaret trekker ut av Bodø, skal byen få et nytt og bedre preg satser dem på å utvikle byen med å flytte flyplassen ut. Sentrum har est litt utover og de har da litt problemer med kjøpesentrene. De ar ca. 15 – 20 minutter og gå i fra sentrum 1 til sentrum 2. Sentrum 2 kalles for City Nord, og veldig mye av aktiviteten foregår der i dag. Når vi tenker at flyplassen blir flyttet i løpet av få år vil de få en trekant av et bysentrum som blir flyttet vestover hvor flyplassen er i dag. Byen ble opprinnelig bombet 27. mai 1940, slik at det er en relativt ny by og av veldig mange karakterisert som en stygg by. Dette er en by som er i sorg etter og ha mistet arbeidsplasser og funksjoner, men dem har tatt en del grep og ser bare positivt på dette.

Bodø kommune har opplevd store omorganiseringer i det siste, de holder på å bygge et nytt Rådhus, hvor de som jobber der skal jobbe tettere sammen og få en tettere samhandling med de som er naturlige og samhandle med.

Bodø kommune har overtatt driften av 22 verneområder, hvor 2 av disse er nasjonalparker og 2 er Ramsarområder.

Ramsarområder er områder som er godkjent etter Ramsarkonvensjonen, denne konvensjonen som også kalles våtmarkskonvensjonen er en global avtale som ble utarbeidet i byen Ramsar 2. februar 1971. Norge var da et av de første landene som ratifiserte Ramsarkonvensjonen. Dette omfatter grunne sjøområder ned til 6 meters dyp, fuktenger, strandsoner, ulike typer elver og ferskvann med mer. Saltstraumen er da et av disse.

Hvilke endringer

Informanten min i Bodø kommune mener at de ansatte ved de forskjellige virksomheter ikke gjør så veldig mye forandringer. Dette fordi at veldig mye av det som skal gjøres i en Miljøfyrtårn sertifisert bedrift allerede gjøres i dag. Men at de ansatte er blitt flinkere til å slå av lyset og å kildesortere. På hver arbeidsplass finns det en eller annen person som tar på seg det å følge opp de andre hvis de slurver med å sortere søplet sitt. Dem har enda ikke opplevd at ved at det er en person som slutter så vil dem miste Miljøfyrtårn sertifiseringen. De har latt denne oppgaven gå videre til andre personer ved avdelingen. Men dette har skjedd i private bedrifter, at når viktige personer slutter også denne sertifiseringen. Det er også viktig utad at Kommuner velger og Miljøfyrtårn sertifisere seg, at dem feier for egen dør. Og det er veldig viktig at de sentrale virksomheter i Bodø Kommune er sertifiserte. Bodø kommune ved informanten min mener også at det burde være et krav i fra myndigheter at kommuner fikk Miljøfyrtårn sertifiserte virksomheter.

Økonomi / Gevinster

Informanten min i Bodø kommune har fått friskere ansatte etter at de begynte med å sertifisere seg til å bli Miljøfyrtårn. Med å delta i forskjellige sykkelaksjoner og gå til jobben aksjoner har dette bidratt til å få mere motiverte ansatte. De har også blitt mere bevisst på å kildesortere og på økt energisparing, ved å slå av lyset etter seg og å bruke mindre varme. Informanten min i Bodø kommune mener at det er veldig viktig skritt og ta, fordi at dem tar en del av det å redde verden og det har en positiv effekt. De har

søkt om midler i fra fylkeskommunen om å sertifisere Salten bedrifter, og de har da fått innvilget dette. Det er et 3 årig prosjekt som tar for seg og Miljøsertifisere saltbedrifter etter Miljøfyrtårn modellen og som startet høsten 2015.

Andre ting av betydning

I Bodø Kommune har de vært med på Miljøfyrtårn helt siden oppstarten. Her var et av Norges første Miljøfyrtårn, nemlig åpningen av SAS hotellet og en frisørsalong. De har tenkt å videreføre Miljøfyrtårnsertifiseringen. Dette ved å bruke hovedkontormodellen som er en måte som gjør at de sparer penger, men de har bare en intern konsulent og hun er ansatt via midler som Bodø kommune har fått igjennom fylkeskommunen. Andre virksomheter innenfor en kommune vegrer seg når de ser alt arbeidet som skal til for å bli sertifisert. En skole eller en barnehage med den økonomien som de har i dag, vil ikke sertifisere seg fordi det er vanskelig å forsvare 10000 – 15000.- kr. Når de mangler penger til blyanter og viskelær. Informanten min i Bodø anbefaler ikke sertifiseringen som heter grønt flagg, denne sertifiseringstypen har dem ikke kontroll over og det koster mere enn det smaker å være med i en slik miljøsertifisering. Denne må også resertifiseres hvert år, mot Miljøfyrtårn som du må sertifisere hvert 3. år. Bodø Kommune har også et politisk vedtak som sier at alle skoler, barnehager og sykehjem skal sertifiseres etter Miljøfyrtårn. Dette er det Bodø bystyre som har bestemt.

5.2. Små N – studie Vestvågøy

Vestvågøy Kommune har ca. 11000 innbyggere. De er nå inne i en veldig stor omorganisering. De har begynt med å innføre rammeverket Lean på Vestvågøy Sykehjem, hvor korttidsavdelinga er som en pilot for dette. De skal få bort veldig mange av de dagligdagse tidstyver som er på avdelingen. De har også et styringsråd i Vestvågøy Kommune som sier at det er gjort et vedtak som sier at de skal Miljøsertifisere virksomheter. Men styringsrådet og politikerne vet ikke hvor mange timer som lå bak en slik sertifisering. De mener at det er in i tiden å bli sertifisert, og at de vil ha litt heder og verdighet, ikke bare negativ omtale. Vanskelig å si om kommunen har fått bedre status etter denne sertifiseringen. Det er en utfordring at den interne Miljøfyrtårnkonsulenten er ute i permisjon nå, dem mener at det er fryktelig

synd at hun ikke får fulgt opp kommunen i den fasen som de er inne i nå.

Miljøfyrtårnsertifisering er en kontinuerlig prosess.

Hvilke endringer

Å bli Miljøfyrtårn er en ganske langvarig prosess, slik at det er vanskelig og se effektene med en gang. Det å være Miljøfyrtårn har spredt en bevissthet rundt dette. Ansatte er nå mere bevisst på kildesortering enn før. Dette hadde en negativ effekt til å begynne med. Men dette har gått seg til. I de 2 siste to somrene har Vestvågøy Sykehjem hatt fokus på nærværet. De har da hatt en trekning hvor alle som ikke var sykemeldt har fått delta. Da er det slik at det ikke skal være så lett og legge seg hjemme og være syk i ferietiden og om det har noe betydning om dem skal komme på jobb eller ikke. Det var tidligere opptil 25% sykefravær på enkelte avdelinger. De har noe som heter aktiv hverdag i sommermånedene, det vil si at dem har fokus på egentrim. De som beveger seg minst 3.5 time i en uke, dvs. ½ time hver dag er med i en trekning av et gavekort. De har også hatt med innkjøpsansvarlige på denne sertifiseringen slik alt av innkjøp er miljøvennlig. Matprodukter, renholdsartikler etc. Det er også veldig stort fokus på energi, sparepærer oppvarming etc. Det ble også sett på el – biler når de skulle kjøpe inn en ny bilpark. Det skjer endring men dette er noe som kommer over tid. I en liten kommune som Vestvågøy er du avhengig at du har en som er en primus motor for en slik sertifisering. Hvis denne personen slutter så mister du den som er et slags forgangsmenneske for denne sertifiseringen. Etterfølgeren til denne personen er kanskje ikke så miljøbevisst eller har ikke kapasitet. Må ha noen som trekker i trådene og holder hjulene i gang for en slik sertifisering.

Økonomi/Gevinster

De tenker ikke så mye på økonomisk gevinst, men de ser på det og ha en plan for ulike rutiner og løsninger. Men at det koster litt og være bærekraftig. De har satt fokus på nærværet, de har gått ned i sykefravær og det er dette som koster penger for en bedrift. Flere folk på jobb til billigere for kommunen. Kvaliteten på de tjenester som skal leveres blir da også bedre, når folk vet hva dem skal gjøre og har fått den nødvendige opplæringen. Det er at dette koster litt til å begynne med, men det blir inntjent etter hvert med fornøyde ansatte. Det har også blitt mindre avfall, fordi dem har begynt og

kildesortere. Energiforbruket har gått ned. Kan hende at dette er blitt litt dyrere for avdelingen, men billigere for kommune som bedrift. Mange bekker små gjør en stor å. Det å ha fokus på miljø, og så har dem styringsdokumentet sitt som sier at alle avdelinger skal miljø sertifiseres etter hvert. De har fokuset sitt på HMS tiltak i hverdagen, opplæring av midlertidig ansatte, verneombud, opplæring av det å bo på sykehjem og så har dem praktisk opplæring. De har også fått sikkerhetsdatablad på alle kjemikalier noe som de ikke hadde tidligere.

Andre ting av betydning

Informanten min i Vestvågøy Sykehjem mener at dem følte seg litt glemt oppi hele prosessen. De fikk opplysninger om at de ville komme i avisen og at Miljøfyrtårn konsulentene sa at de ville få «heder og ære» når de ble sertifisert.

Miljøfyrtårnkonsulentene sluttet og de fikk ikke den hjelpen som de håpte på. De har nå trykt opp plakater selv og de følte seg litt skuffet under tildelingen av diplomene. Dem mener at de har gjort mesteparten av denne sertifiseringen alene. Det er en barnehage som står for tur neste gang. De fikk ikke noe ekstra midler når de skulle sertifisere avdelinga. De har ikke kapasitet til å følge med om og på hvilke midler kommunen kan søke fylket om. Verneombudene har spesiell interesse for å holde på med miljøarbeid, uten disse har ikke dem klart og sertifisere seg. Du må ha ledelsen med seg for å kunne sertifisere virksomheter i en kommune. Hvis du blir motarbeidet kommer du ikke i mål med dette arbeidet. Vestvågøy Kommune har et vedtak som sier at alle virksomheter skal miljøsertifisere seg. De kunne tenke seg å gjøre samme operasjonen på nytt for å bli miljøsertifisert selv om det koster litt å la seg miljø sertifisere. De har heller ikke noen Miljøfyrtårn konsulent lengre, internkonsulentene er ute i permisjon. Det er mye arbeid innenfor en slik sertifisering, og de bruker veldig lang tid på denne sertifiseringen. Informanten min i Vestvågøy hevder også at innsparingene ikke skjer på deres budsjett men på andres budsjett slik som energi og avfall.

5.3. Små N – studie Hamarøy Kommune

Hamarøy Kommune er en liten kommune med ca. 200 arbeidsplasser innenfor kommunen men den er nokså stor i utstrekning, og det er veldig lange avstander. Rådmannen har store planer om omorganiseringer men de er ikke satt i drift enda. For

et par år siden begynte arbeidet med å se på arbeidet med å sertifisere seg, men arbeidet ble lagt bort fordi dette var tidkrevende. Høsten 2015 fikk dem høre om at Bodø Kommune hadde startet en prosess for hele Salten, og da tenkte dem på og få sertifisert Rådhuset. De tilbydde gratis sertifisering av kommunene i saltendistriktet og de tilbydde seg og gjøre det meste av arbeidet for dem. Da hengte Hamarøy Kommune seg på og dette arbeidet pågår enda. Informanten min i Hamarøysier at når det ikke er en person som jobber mot dette, da må andre arbeidsoppgaver vike og da blir dette blir et ressursproblem for en så liten kommune som Hamarøy.

Hvilke endringer

Det var en enkelt sertifisering av kommunehuset fordi det meste av prosedyrene lå der allerede. Informanten min i Hamarøy hevder at de ansatte har nok blitt mere fokusert på å slå av lyset og slå av sine pc`r når dem går for dagen. På den korte tiden dem har vært Miljøfyrtårn har det ikke skjedd noen radikale forandringer. Hvis det for eksempel hadde vært noen andre virksomheter som hadde blitt sertifisert hadde dem sikkert sett flere endringer.

Økonomi/Gevinster

Det første som kommunen tenkte var omdømme at de har denne sertifiseringen. Dem har fått beskjed om at det kan være av økonomisk betydning, men den er litt vanskelig å se. Men etter et par år med rapporter så vil det vise seg om det var noe å spare på denne sertifiseringen. De ser ikke for seg at den økonomiske biten er så stor. Dem har allerede plan på oppfølging av sykefravær igjennom inkluderende arbeidsliv. Informanten min i Hamarøy kommune sier at de innsparingene som dem får er på toppen av kransekaken. De ansatte drev og kildesorterte, men det har blitt et litt større fokus på det å slå av lys. Ellers så er det positiv tilbakemelding og folk har kommentert det fine diplommet

Andre ting av betydning

Sertifiseringene igjennom Bodø er allerede der, og at de må bruke dette som varmt hvetebrød når de har mulighet til dette. Folk vet ikke helt hva det innebærer å være

Miljøfyrtårn de savner litt mere informasjon rundt det å være Miljøfyrtårn. Når Bodø – prosjektet stopper opp så kommer Hamarøy Kommune sannsynligvis ikke til å sertifisere flere bedrifter. Hvis ikke Bodø kommune hadde kommet på banen og spurt om de ville være med i en slik prosess så hadde Hamarøy Kommune aldri gått inn i en slik sertifisering. Det er en tidkrevende prosess og en liten kommune slik som Hamarøy ser ikke at dem har tid eller ressurser og sette av når det gjelder slike sertifiseringer. Informanten min i Hamarøy kommune sier at det virker som alt for mye arbeid og miljøsertifisere seg til å bli Miljøfyrtårn.

5.4. Små N – studie Rana Kommune

Rana Kommune er den største kommunen på Helgeland, den har som mål å bli 30000 innbyggere i løpet av få år. De er inne i en prosess hvor politikerne skal avgjøre om at de får penger til en ny storflyplass, den skal ligge på Stenbekkhaugen som er ca. 5km øst for sentrum. Hvis disse pengene kommer på plass vil Kommunen utvikle seg til det bedre. Rana Kommune har ikke noe kommunestyre vedtak som sier om hvor vidt dem skal sertifisere seg. Men Miljøvernsjefen sier at de ser helst at avdelinger blir sertifisert i Rana Kommune. Hun er også veldig stolt av det arbeidet som er gjort av IKT – Avdelingen dette året når dem har sertifisert seg. I Rana Kommune har vært igjennom mange omorganiseringer i det siste.

Hvilke Endringer

Informanten min i Rana kommune sier at det har generelt blitt mye ryddigere på avdelingen. De er nettopp blitt sertifiserte slik at de har ikke noen kvalitative undersøkelser på dette om personer er mere på jobb enn før. Det har generelt blitt et mye større fokus på kildesortering nå enn tidligere. Denne sertifiseringen har blitt sett ned på av enkelte av de ansatte, men etter noen dager sier de ingenting det virker som om dem er fornøyd med dette arbeidet som er blitt gjort. Det er blitt større fokus på samkjøring og dem tenker på en annen måte når dem skal ut på et arbeidsoppdrag. De har også fjernstyringsverktøy når det gjelder hjelp til datamaskiner, og brukerne får hjelp nesten med en gang. Dem har også fått en instruks over at den siste på avdelingen slår av lyset når han går. De er flinkere til å slå av pc og lys på kontoret når dem går for

dagen. Når dem skal returnere el-avfall så går brukte maskiner til «Goitloop», dette går til en 3. parts levereandør som bestilles igjennom Atea.

Økonomi/Gevinster

Dem har ikke merket at det er noe som blir billigere, det har kostet Rana Kommune en del penger for å bli Miljøsertifisert. IKT – Avdelingen leier et bygg, her sparer dem byggeier for en del penger til strøm, pga. at de slår av unødvendig bruk av datamaskiner. De har fått prosedyrer på at den siste som går for dagen skal slå av lysene. Men selv om at det er andre som sparer mener avdelinga at dem har gjort sitt for å spare på miljøet. Avfallet blir også kildesortert, dem sparer ikke noe på dette nå men det kan bli spart inn på sikt av hele organisasjonen. De har også hatt fokus på det å bruke virtuelle servere, noe som gjør at de bruker veldig mye mindre strøm enn en fysisk server. De hadde nok gjort samme operasjon igjen hvis dem hadde fått mulighet til dette.

Andre ting av betydning

Hadde det ikke vært for 2 studenter i fra Nord universitet, så hadde denne sertifiseringen ikke blitt noe av. En student ved MBA i teknologiledelse som fikk IKT – Avdelinga i Rana Kommune på tanken til å bli sertifisert. Og så var det en student som studerte miljøledelse som var konsulent. Slik at Rana Kommune ved IKT – Avdelingen brukte ikke mye penger på denne sertifiseringa. I Rana Kommune fikk dem ikke sertifisør i fra en annen kommune før etter nesten et halvt år, dette skyltes at det var ingen andre sertifisører i fra kommuner utenfra som fikk tilgang til Rana sine sider på Miljøfyrtårnportalen. Dette har gjort at sertifiseringen har blitt utsatt fordi det er kommet noen nye regler. Det har vært et tidkrevende arbeid, men samtidig et interessant og lærerikt arbeid. Det har vært et par avdelinger til som har tenkt på å bli sertifisert seg som Miljøfyrtårn, men de har valgt og ikke sertifisert seg når de har sett alt arbeidet som må til. IKT – Avdelingen hadde mesteparten på plass, men de hadde ikke noe system på dette. Noe som dem har fått igjennom miljørapporten som skal sendes inn til Miljøfyrtårn. Informanten min i Rana Kommune tror også at det må et krav i fra myndighetene for at dette skal bli et krav til en slik sertifisering. Det er tidkrevende og gjøre denne jobben, men dem ser bare positivt på jobben for at dette er

en jobb som skal gjøres uansett. Rana Kommune har 2 sertifisører for å sertifisere seg til Miljøfyrtårn, men de har ingen interne Konsulenter etter hovedkontormodellen.

6. Relabilitet

I min oppgave så er materialet som jeg skal finne nært opptil mine forskningsspørsmål. Men er klar over svakhetene når det er så få informanter som er intervjuet. Jeg har fått intervjuet førstehåndskilder, dvs. at de som er intervjuet har vært med på en slik sertifisering tidligere. Jeg har fått begrenset mulighet til å sammenligne dataene som jeg har hentet inn med andre, dette fordi det er så lite skrevet om det aktuelle problemet. Halvorsen (1987) mener at det er å forsøke å tilnærme seg forutsetningsløst og med vage antakelser en virkelighet som man ikke kjenner. Funnene mine har for så vidt visst at mine antakelser var riktig, men at det er kommet noen flere momenter med i denne undersøkelsen som jeg ikke var klar over.

Jeg har fått en del problemer med å skaffe til veie informanter, da disse var relativt nyansatte eller var bare i vikariat. Jeg har fått tak i 5 informanter, men i oppgaven min stod det at jeg skulle opprinnelig intervju 3 stykker. Det å ha fått flere informanter som er intervjuet styrker min oppgave

Når det gjelder rammeverket Lean har jeg ikke funnet ut noen sammenheng. Det at de har tatt dette i bruk i Vestvågøy sykehjem kan jeg ikke se noen sammenheng i dette tilfellet.

Når det gjelder motivasjon har jeg funnet ut at i Miljøfyrtårnsertifiserte kommuner er det den Indre motivasjon som følges. Det er når man gjør en aktivitet på grunn av interesse for selve aktiviteten, og denne belønningen er nok i seg selv. Viser til Bodø kommune som sier at selv om en person slutter så er denne oppgaven så pass viktig at dem at de lar denne oppgaven gå videre hvis de slutter. Dette gjelder de andre kommuner også. Men i små kommuner er dem avhengig av å ha en person som er dedikert til denne sertifiseringen, ellers så blir denne oppgaven fort neglisjert i forhold til andre lovpålagte oppgaver.

I Vrooms forventningsteori viser at menneskers adferd er i stor grad bestemt av kognitiv tenkning og et valg som vi har gjort bevisst mellom ulike handlingsalternativer. Her er det den indre belønning som har egenverdi, f. eks. følelsen av kontroll og mestring.

Har funnet ut at det Dagens bestemmelser i anskaffelsesloven har noen miljøforpliktelser, men denne bestemmelsen kan imidlertid ikke kunnet håndheves og er derfor veldig lite forpliktende i offentlige innkjøp.

Den anstrengte kommune økonomien er nok ikke det eneste, her har du den anstrengte tidsklemma som er kommet inn i en kommune i dag. Det er blitt mere fokus på innsats i en kommune og har du litt tid til overs så blir dette spist opp av andre arbeidsoppgaver.

7. Drøfting av mine forskningsspørsmål

I min oppgave har jeg valgt å se på «Potensialet i en Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommuner som benytter seg av den». I denne oppgaven har jeg noen forskningsspørsmål som jeg skal forsøke å drøfte.

Hvorfor har det seg at det er så lite kommuner generelt som har sertifisert seg, når det er et slikt enormt potensiale?

I Nordland fylke er det flere kommunale virksomheter som nå har latt seg sertifisere i det siste. Dette kan ha en sammenheng med at Bodø Kommune med saltregionen har fått midler i fra fylkeskommunen for å holde på med denne typen sertifiseringer. Det er flere en disse 7 kommunene som vil bli sertifiserte i løpet av høsten, og nesten alle ligger rundt saltregionen. Her har det vært et løft siden Bodø Kommune fikk disse midlene. Bodø Kommune har derfor gjort dette forarbeidet gratis for nabokommunene. De har også gjort arbeidet med å skaffe frem den dokumentasjonen som trengs for denne sertifiseringen. Det er nokså dyrt og sertifisere seg, slik at det lar seg vanskelig forsvare når en skole må be om penger til viskelær og blyanter. Ikke minst tidkrevende, og det her de fleste kommuner kommer til kort. De som vil sertifisere seg ser at dem kommer til kort når det gjelder en slik sertifisering fordi at den dagligdagse drifta går foran.

Ser slik på det at kommuner under en 10000 innbyggere er nesten avhengig og ha en person som driver og trekker i trådene, de har verken tid eller mulighet for å få gjort dette selv.

Hvorfor er det en prioritert i offentlige anskaffelser at kontraktspartner er sertifisert når kommunene ikke selv sertifiserer seg?

Det er ikke noe krav i offentlige anskaffelser at bedrifter skal være sertifiserte men det er vanlig og ha dette med i utlysningen. Det kan være direkte konkurransesvridene å ha dette som et krav i utlysningsteksten.

Men jeg har funnet ut at i Lov om offentlige anskaffelser står det følgende under §6:

*«Livssyklus kostnader, universell utforming og miljø
Statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal under planleggingen av den enkelte anskaffelsen ta hensyn til livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen»*

Dagens bestemmelser i anskaffelsesloven har noen miljøforpliktelser, men denne bestemmelsen kan imidlertid ikke kunnet håndheves og er derfor veldig lite forpliktende. Slik at det har tilnærmevis vært frivillig å bruke miljøsertifiseringer i offentlige innkjøp. Norge har som mål å bli et lavutslippssamfunn innen år 2050. I den neste loven om anskaffelser som trer i kraft 1. januar 2017 er det lagt til grunn en mere moderne og mere forpliktende bestemmelse. Lovendringen slår fast at offentlige oppdragsgivere skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å fremme klimavennlige løsninger og redusere miljøpåvirkningene der dette er relevant. Dette medfører at alle oppdragsgivere i offentlig sektor må ha en grønn plan for sine innkjøp. Det offentlige kjøpte tjenester og varer for om lag 462 milliarder i 2014.

I den nye forskriften om offentlige anskaffelser §16-7. Kvalitetsikringsstandarder og miljøledelsesstandarder står det bla. Følgende under punkt 2:

*«Oppdragsgiveren kan kreve fremlagt attester av uavhengige organer som dokumentasjon for at leverandøren oppfyller visse miljøledelsessystemer eller –standarder.
Oppdragsgiveren skal vise til EU-ordningen for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS), andre anerkjente miljøledelsessystemer i forordning (EF) nr. 1221/2009 artikkel 45 eller andre miljøledelsstandarder basert på relevante europeiske eller internasjonale standarder fra akkrediterte organer»*

I den nye loven kan kommuner kreve å få fremlagt attester som oppfyller visse miljøledelsessystemer eller standarder, men det er fremdeles ikke et krav. I den gamle var det ikke et slikt krav.

Kan den anstrengte kommuneøkonomien ha noe å gjøre med at avdelinger innenfor kommunal sektor ikke sertifiserer seg?

Kommuneøkonomien til en kommune kan være så svak at dem i utgangspunktet ikke ser seg råd til å sertifisere seg etter Miljøfyrtårn modellen. Men Bodø kommune som har valgt å sertifisere bedrifter gratis etter at dem fikk midler i fra fylkeskommunen mener at kommuner i dag ikke ser at dem får tid til å sette av ressurser til Miljøsertifisering. At det er for tidkrevende. Ser det av eget arbeid også at det er tidkrevende og få en avdeling innenfor en kommune til å bli sertifisert. Rana Kommune har en nokså god kommuneøkonomi, men har til nå bare en avdeling sertifisert. Har også funnet ut av at det ser ikke ut som om hovedkontormodellen er noe som har noen betydning. Det er jobben i en pressende hverdag som har det meste å si for en slik sertifisering.

Må det et krav til i fra Myndighetene for at kommunal sektor skal innføre tredjeparts systemer innenfor miljøledelse, slik som Miljøfyrtårn og ISO 14001?

Det skulle ha vært et krav fordi kommuner skal passe på at andre har en slik sertifisering, og da blir det mere fokus på miljøsertifiseringer i Norske kommuner. Det som trengs at det er øremerkede midler. Nå når det kommer nye innkjøpsregler i fra 1.1. 2017 som sier at kommunen kan kreve å få fremlagt en eller annen miljøsertifisering ved innkjøp. Det er mye arbeid som ligger bak en slik sertifisering, og det er en fordel hvis en person er knyttet opp mot denne sertifiseringen. I dagens samfunn har ikke en kommune råd til å sette av penger til en intern konsulent. Å leie konsulenten inn utenifra koster ikke så mye, men for hele kommunen kan dette bli altfor dyrt og kommunen kan si at en sertifisering til 10000 – 15000 kr. må vike til fordel for blyanter og viskelær i en skole. Og da kommer konsulenten i tillegg.

8. Konklusjon

Svaret på min forskningsoppgave som er følgende:

Potensialet i Miljøfyrtårnsertifisering er stort, hvorfor er det så få kommuner som benytter seg av den?

Det koster litt å få i gang en slik sertifisering, men kommuner som har sertifiserte virksomheter til Miljøfyrtårn kan vise til en god forbedring innenfor sitt HMS arbeid. Sykkelaksjoner og generelt mindre fravær er noe som kommunene kan skimte til. Kommuner er i dag en veldig stram tidsklemme, og når de ser hvor mye arbeid som ligger bak en slik sertifisering gir dem opp. Kommunene blir pålagte flere arbeidsoppgaver, og dem blir bare færre folk. Det ligger et veldig stort arbeid bak en slik sertifisering. Jeg mener det er nødvendig og jeg skulle helst ha sett at det kom øremerkede midler inn fra statsbudsjettet som kunne miljø sertifisere en kommune. De kan i verste fall etter den nye innkjøpsloven som trer i kraft fra nyåret kreve at kontraktspartneren er miljøsertifisert, mens kommunene selv ikke er det.

Litteraturliste

Wiki.no; *Hva de 5S i lean står for* (03.03.2016)

<https://no.wikipedia.org/wiki/5S>

venstre.no; *En foregangskommune innen miljø – tenke globalt og handle lokalt* (24.11.2016)

<https://www.venstre.no/artikkel/2008/04/29/en-foregangskommune-innen-miljo-tenke-globalt-og-handle-lokalt/>

Miljofyrårn.no (02.02.2016)

<http://miljofyrarn.no/dokumenter/bransjekrav/756-00-felles-kriterier-230616-pdf/file>

<http://miljofyrarn.no/component/content/article/18-fagstoff/fagstoff/547-hovedkontormodell>

<http://miljofyrarn.no/slikblirdu>

<http://www.miljofyrarn.no/nyhetsarkiv/777-å-være-miljøsertifisert-er-direkte-lønnsomt>

Regjeringen.no (03.02.2016)

<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/md/bro/2003/0004/ddd/pdfv/178772-veileder-miljoledelse-i-staten.pdf>

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/meld-st-21-2011->

[2012/id679374/?docId=STM201120120021000DDDEPIS&q=&navchap=1&ch=10#KAP10-1](https://www.regjeringen.no/id679374/?docId=STM201120120021000DDDEPIS&q=&navchap=1&ch=10#KAP10-1)

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-regler-for-a-kjope-gront/id2471894/>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/by--og-stedsutvikling/framtidensbyer/forbruk-og-avfall/energigjenvinning/id548123/>

Snl.no (10.10.2016)

<https://snl.no/Bodø>

<https://snl.no/Vestv%C3%A5g%C3%B8y>

<https://snl.no/Vefsn>

<https://snl.no/Rana>

https://snl.no/Kommuner_i_Norge

<https://snl.no/Hamar%C3%B8y>

<https://snl.no/Beiarn>

<https://snl.no/Saltdal>

fee.no: *Hva er grønt flagg* (15.10.2016)
<http://fee.no/?pageslug=hva-er-gront-flagg-4399>

abcnyheter.no: *Kommunegjelden der du bor* (29.02.2015)
<http://www.abcnyheter.no/penger/okonomi/2015/02/23/218270/sa-stor-er-kommunegjeldender-du-bor>

Dnvgl.no: *Hvorfor sertifisere styringssystemet?* (28.09.2016)
<https://www.dnvgl.no/assurance/systemsertifisering/why-management-system-certification.html>

Ssb.no: *Statistikk*
<https://ssb.no/statistikbanken>

lovdata.no (10.10.2016)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-16-69>
<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2016-08-12-974>

Kartverket.no: *Fylkes og kommuneoversikt* (07.03.2016)
<http://www.statkart.no/Kunnskap/Fakta-om-Norge/Fylker-og-kommuner/Tabell/>

brreg.no: *EMAS – registrerte områder i Norge* (20.07.2016)
<https://www.brreg.no/om-oss/samfunnsoppdraget-vart/registra-vare/emas/emas-i-norge/>

retten.no: *2014 – Det varmeste året noensinne* (05.01.2014)
http://www.rett.no/2014_Det_varmeste_ret_noensinne-5-44-6348.html

yr.no: *De beste og verste værminnene fra 2014* (05.01.2014)
<http://artikkel.yr.no/de-beste-og-verste-vaerminnene-fra-2014-1.12111955>

ipsos.no: *Dybdeintervjuer* (08.11.16)
<http://ipsos-mmi.no/dybdeintervjuer>

ranablad.no: *Slik sparte Rana Kommune flere millioner på en avfallsauksjon* (17.02.2015)

<http://www.ranablad.no/okonomi-og-naringsliv/rana/slik-sparte-rana-kommune-flere-millioner-pa-en-avfallsauksjon/s/5-42-24836>

ranablad.no: *Nekter å motta miljødiplom* (17.02.2015)

<http://www.ranablad.no/miljopris/rana/soppelsortering/nekter-a-motta-miljodiplom/s/5-42-22877>

Porter and Linde 1995: *Green and Competitive: Ending the Stalemate* (06.03.2014)

[https://fronter.com/uin/links/files.phtml/629478309\\$807044616\\$/Fagstoff/B_percent_E6rekraftig+innovasjon/Litteratur+29.+januar/Porter+and+van+der+Linde+_percent_281995_percent_29.PDF](https://fronter.com/uin/links/files.phtml/629478309$807044616$/Fagstoff/B_percent_E6rekraftig+innovasjon/Litteratur+29.+januar/Porter+and+van+der+Linde+_percent_281995_percent_29.PDF)

Nystad 2014: *Miljøledelsessystemer* (06.03.2014)

[https://fronter.com/uin/links/files.phtml/629478309\\$424588405\\$/Fagstoff/B_percent_E6rekraftig+innovasjon/Milj_percent_F8ledelse+-+milj_percent_F8ledelsessystemer++1.pdf](https://fronter.com/uin/links/files.phtml/629478309$424588405$/Fagstoff/B_percent_E6rekraftig+innovasjon/Milj_percent_F8ledelse+-+milj_percent_F8ledelsessystemer++1.pdf)

elevsiden.no: *Indre Motivasjon* (20.07.2016)

<http://www.elevsiden.no/motivasjon/1098312650>

ivonechovski.wordpress.com: *Motivasjon* (20.07.2016)

<https://ivonechovski.wordpress.com/2013/04/25/motivasjon/>

Jakobsen 2010; *Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving.*

www.idrottsforum.org/wp-content/uploads/2012/10/jakobsen121010.pdf

anskaffelser.no; *Miljø og energi* (20.10.2016)

<https://www.anskaffelser.no/offentlige-anskaffelser-it/it-utstyr/miljo-og-energi>

mr fylke.no: *Miljøfyrtårn* (20.10.2016)

<http://mrfylke.no/Tenesteomraade/Regional-og-naeringsutvikling/Miljoe/Miljoesertifisering/Miljoefyrtaarn>

miljodirektoratet.no: *Ramsarkonvensjonen* (20.09.2016)

<http://miljodirektoratet.no/no/Tema/Internasjonalt/Internasjonale-avtaler/Vatmark/>

evisdom.com: *Hva er et miljøledelsessystem* (09.11.2016)

<http://www.evisdom.com/virksomhet/2014/07/Hva-er-et-miljoledelsessystem.html>

estudie.no: *Hva er vitenskap* (13.11.2016)

<http://estudie.no/hva-er-vitenskap/>

miljodirektoratet.no: *Miljøstatus i Norge* (14.11.2016)

<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M2/M2.pdf>

who-cares.info: *Miljø* (15.11.2016)

<http://www.who-cares.info/miljo/category1225.html>

Innlevert oppgave: *Anvendt Metode* (17.04.2015)

53.pdf, Rune Engen

Bøker

Jakobsen 2015: *Hvordan gjennomføre undersøkelser.*

2. Utgave, Høyskoleforlaget.

Everett og Furseth 2014: *Masteroppgaven, hvordan begynne – og fullføre.*

2. Utgave, Universitetsforlaget

Ian Dey 1993: *Qualitative Data Analysis.*

Taylor & Francis e-Library, 2005

Kvale og Brinkman 2009: *Det Kvalitative forskningsintervju.*

2. Utgave 2014, Gyldendal Norsk Forlag

Gibbs 2007: *Analyzing qualitative data.*

London, Sage Publications Ltd

March 1991: *Exploration and Exploitation in organizational learning.*

Organization Science, Vol. 2, No. 1.

Halvorsen 1987: *Å forske på samfunnet, en innføring i en samfunnsvitenskapelig historie.*

5. Utgave, Cappelen Akademisk

Patel, Runa og Davidson, Bo 2007: *Forskningsmetodikkens grunnlag,*

Universitetsforlaget, Oslo

Gustavsson 2007: *The principles of Knowledge Creation, Research Methods in the social Science.*

School of Business, Stockholm University, Sweden

Dybvig, Ingebrigtsen, Jakobsen og Nystad: *Etikk for økonomifag*

1. Utgave 2013, Gyldendal Norsk Forlag

Vedlegg

Vedlegg 1: Intervjuguide

Vedlegg 2: Kopi av sertifikat som Miljøfyrtårn

Vedlegg 1. Intervjuguide:

Bakgrunns spørsmål:

Kan du beskrive kommunen til en som ikke har kjennskap til den fra tidligere?

Hvor mange årsverk er det i kommunen?

Hvor mange avdelinger er det i kommunen?

Hvilken stilling har du i kommunen?

Hvor lenge har du vært ansatt?

Hvilken utdanning/bakgrunn har du?

Kan du fortelle meg kort om hvilke arbeidsoppgaver du har i kommunen?

Har kommunen gjort betydelige omorganiseringer i det siste?

Bruker denne kommunen rammeverket Lean? Eller andre rammeverk?

Hovedspørsmål:

Hvilke(n) avdeling(er) er det som har fått utmerkelsen Miljøfyrtårn?

Hvem tok initiativet til å få avdelingen sertifisert som Miljøfyrtårn?

Hvorfor tok dere akkurat denne sertifiseringen?

Kan du beskrive de endringer som avdelingen i kommunen har opplevd siden den ble Miljøfyrtårn?

- Evt. Hva har disse endringene gjort med de ansatte?
- Arbeider de ansatte ved avdelingen systematisk evt. etter de nye endringer nå som dere er blitt Miljøfyrtårn?

Hvordan ble sertifiseringen opplevd av de ansatte?

- Forventning

Hvilke verdier ser kommunen i en slik sertifisering?

- Motivasjon
- Gevinstrealisering

Er det noen andre Miljøsertifiseringer som er blitt vurdert i kommunen?

- Hvorfor ble denne valgt?

Er det flere avdelinger innenfor kommunen som tenker og ta en slik sertifisering?

- Eller å ta en annen sertifisering?

Hvordan ser fremtids utsiktene for slike sertifiseringer ut?

- Evt. Kostnadsspørsmål?

Er det noen ansatte som har spesiell interesse for Miljøfyrtårn Sertifisering?

- Evt. Hva skjer dersom denne personen slutter?

Har kommunen fått bedre status utad etter denne sertifiseringen?

- Utdyp nærmere

Tror du at denne (disse) avdelingen (e) holder kravene, hvis de skulle ha blitt re sertifisert i dag?

- Systematisk jobber i mot miljøsertifisering?

Kunne dere tenke dere og ha gjort samme prosess om igjen for å bli Miljøfyrtårnsertifisert?

- Hvorfor?

Er det noe krav til kompetanse innenfor Miljøledelse når dere i dag skal utlyse stillinger?

- Vært med på lignende prosesser etc.

Reklamerer dere for at dere er Miljøfyrtårnsertifisert?

- Evt. Hvor?

Har dere en intern miljøfyrtårnkonsulent, tilsluttet hovedkontormodellen?

Avslutningsspørsmål

Hvorfor tror du at denne kommunen har så få avdelinger som er sertifisert, når potensialet er så stort?

Hvorfor tror du at denne kommunen i stor grad ikke benytter seg av andre Miljøsertifiseringer?

Evt. Andre ting som vi ikke har kommet inn på

Vedlegg 2: Kopi av sertifikat som Miljøfyrtårn

SERTIFIKAT
Rana kommune,
IKT-avdelinga

Nytorget 1, 8622 MO I RANA

Virksomheten oppfyller følgende kriteriesett:

- 0 Felles kriterier
- 0 L Leietaker

Dette innebærer at virksomhetens miljøstandard og rutiner er funnet å være i overensstemmelse med de nevnte kriterier. Virksomheten kan dermed dokumentere at strenge kriterier innen temaene arbeidsmiljø, innkjøp, energi, transport, avfall, utslipp og estetikk er tilfredsstillt.

Sertifiseringen er utført av

Aagot Johanne Carlsen

Sertifiser, på vegne av Vefsn kommune

Sertifikatnummer: 7542

Utstedt: 14.11.2016. Sertifikatet er gyldig til: 14.11.2019

Kontrollert av Stiftelsen Miljøfyrtårn: Ja

